

Høringsnotat

5. desember 2008

**Forslag til endringer i alkoholloven og
alkoholforskriften**

**Utredning av opphevelse av forbudet mot privat
innførsel av alkoholholdig drikk**

Høringsfrist: 5. mars 2009

1	BAKGRUNN OG SAMMENDRAG AV FORSLAGENE I UTREDNINGEN	5
1.1	Bakgrunnen for utredningen	5
1.2	Arbeidet med utredningen	6
1.3	Sammendrag av forslagene i utredningen	7
1.4	Oppbygging av utredningen	8
2	GJELDENDE RETT OG PRAKSIS	8
2.1	Innledning	8
2.2	Forbudet mot privatimport i alkoholoven	9
2.3	Privatimport gjennom Vinmonopolet	9
2.3.1	Dagens regelverk	9
2.3.2	Omfang, transportløsning og kostnader	10
2.3.3	Prosedyre ved kundeordre om privatimport	11
2.3.4	Kontroll med at utleveringsbetingelser overholdes	12
2.4	Privatimport av alkoholholdig drikk som reisegods, arv, gave og flyttegods	12
2.5	Toll og avgifter	14
2.5.1	Innledning	14
2.5.2	Reisendes avgiftsfrie kvote	15
2.5.3	Regler om forenklet fortolling	15
2.5.4	Aldersgrenser etter tollregelverket	16
2.5.5	Prosedyrer ved innførsel av varer	16
2.5.5.1	Meldeplikt ved grensen	17
2.5.5.2	Fortolling	17
2.5.5.3	TVINN-systemet	18
2.5.5.4	Tollager og direktekjøring	18
2.5.5.5	Andre ordninger	18
2.5.6	Toll- og avgiftsetatens kontroller	18
2.5.7	Solidaransvar etter tolloven § 37	19
2.6	Utleveringsbetingelser	20
2.7	Reaksjoner ved brudd på regelverket/sanksjoner	20
2.8	Forholdet til næringsvirksomhet	21
2.9	Svalbard	21

3	REGULERING I ANDRE LAND	22
3.1	Sverige	22
3.2	Finland	23
3.3	EU og avgiftsfri innførsel	24
4	VURDERING AV NY ORDNING FOR PRIVAT INNFØRSEL AV ALKOHOLHOLDIG DRIKK	25
4.1	Innledning	25
4.2	Geografisk virkeområde	25
4.3	Materielt virkeområde	25
4.4	Opphevelse av forbudet mot privatimport	26
4.4.1	Opphevelse av alkohollovens forbud mot privatimport	26
4.4.2	Arv, gave, flyttegods og reisegods	26
4.4.3	Alderskrav	26
4.5	Hva som er privatimport	27
4.6	Innførsel som eget reisegods	29
4.7	Innførsel ved forsendelse – bruk av transportører	29
4.7.1	Innledning	29
4.7.2	Krav ved utleveringen	30
4.7.2.1	Kontroll av alder og ruspåvirkning	30
4.7.2.2	Utleveringstidspunkt	30
4.7.2.3	Utleveringssted	31
4.7.3	Krav for å kunne være utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel	31
4.7.3.1	Innledning	31
4.7.3.2	Registreringsplikt	32
4.7.3.3	Egenerklæring	33
4.7.3.4	Registreringsgebyr	34
4.7.3.5	Krav til internkontrollsystem	34
4.7.3.6	Krav til uavhengighet	34
4.7.3.7	Alderskrav	35
4.7.3.8	Opplysninger til statistiske formål	35
4.7.3.9	Ansvar for registreringsordningen og tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk	35
4.8	Avgifter	36
4.8.1	Innledning	36
4.8.2	Reisegods og regler om forenklet fortolling	36
4.8.3	Krav om at varen og avgifter skal være betalt før utlevering	36

4.8.4	Alderskontroll i TVINN	37
4.8.5	Nærmere om forhåndsmelding ved privatimport	37
4.8.6	Kontrollaktivitet	37
4.9	Privatimport gjennom Vinmonopolet	37
4.10	Reaksjoner	38
5	ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER	39
5.1	Konsekvenser for forvaltningen	39
5.2	Konsekvenser for næringslivet	40
5.3	Nærmere om konsekvenser for toll- og avgiftsmyndigheten	40
5.4	Øvrige konsekvenser	41
6	MERKNADER TIL LOVBESTEMMELSENE	41
7	FORSLAG TIL LOV- OG FORSKRIFTSENDRINGER	44
7.1	Forslag til endringer i alkoholloven	44
7.2	Forslag til endringer i alkoholforskriften	46

1 Bakgrunn og sammendrag av forslagene i utredningen

1.1 Bakgrunnen for utredningen

Etter alkoholloven er det ikke tillatt for privatpersoner å importere alkoholholdig drikk (med noen unntak for eget reisegods, flyttegods, gaver og arv). I denne utredningen vurderes og foreslås det nødvendige lovendringer og kontrollordninger for å kunne oppheve forbudet mot privatimport, se også mandatet for utredning i kapittel 1.2.

Bakgrunnen for at forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk foreslås opphevet er at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) allerede i 2004 tok opp med norske myndigheter at det norske importforbudet, etter ESAs syn, var i strid med EØS-avtalens bestemmelser om fritt varebytte. ESA mente også at importkvotene for reisegods var i strid med EØS-avtalen. Norske myndigheters standpunkt, som ble meldt tilbake til ESA, var at man ikke støttet ESAs syn, men mente derimot at det norske regelverket var forenelig med EØS-avtalens bestemmelser.

Saken ble etter dette lagt i bero av ESA i en periode i påvente av EF-domstolens avgjørelse i en sak om det svenske importforbudet, den såkalte Rosengrensaken (C-170/04). En avgjørelse knyttet til det svenske forbudet ville også kunne være relevant for vurderingen av det norske forbudet da det svenske importforbudet langt på vei var likt det norske forbudet og de relevante bestemmelsene i EF-traktaten er tilsvarende i EØS-avtalen. Norge intervenerte for øvrig til støtte for Sverige ved behandlingen i EF-domstolen.

Sakens fakta var at svenske myndigheter hadde konfiskert alkoholholdig drikk som Klas Rosengren m.fl. hadde bestilt på postordre fra produsent i Spania da dette etter svensk lov var ulovlig privat innførsel. Rosengren m.fl. gikk da til søksmål mot den svenske stat med påstand om at konfiskasjonen ikke var lovlig fordi forbudet mot privatimport var i strid med EF-traktaten. Under sin behandling av saken anmodet Högsta domstolen i Sverige EF-domstolen om å komme med en prejudisiell uttalelse når det gjaldt spørsmålet om det svenske forbudet var forenelig med EF-traktatens bestemmelser. EF-domstolen vurderte følgende tre spørsmål for å avgjøre om det svenske forbudet mot privatimport var i strid med EF-traktaten:

1. Skal forbudet vurderes under bestemmelsene om monopoler, dvs. om dette er en regel som berører salgsmonopolets funksjon?
2. Hvis nei på spørsmål 1, er forbudet en handelshindring (importrestriksjon) etter art. 28 EF (art. 11 EØS)?
3. Hvis ja på spørsmål 2, er importrestriksjonen likevel tillatt fordi det er nødvendig for å beskytte folkehelsen, jf. art. 30 EF (art. 13 EØS)?

EF-domstolens konklusjon, i juni 2007, var at importforbudet ikke var en del av monopolordningen, men måtte vurderes etter bestemmelsene om fritt varebytte. EF-

domstolen konkluderte videre med at forbudet mot privatimport er en handelshindring som ikke er tillatt.

EF-domstolen mente det svenske forbudet mot privatimport ikke var egnet til å begrense forbruket av alkoholholdig drikk i Sverige fordi det likevel er relativt lett å få bestilt den alkoholen man ønsker gjennom Systembolaget. De anerkjente imidlertid at ordningen kunne være egnet til aldersgrensekontroll, men mente at ordningen ikke var proporsjonal. Ulempene med ordningen ble ansett å være for store i forhold til det som ble oppnådd med den, og det burde etter domstolens syn være mulig å ivareta alderskontroll på en mindre inngripende måte.

Etter EF-domstolens avgjørelse, tok ESA på nytt saken opp med Norge og ba Norge endre sitt regelverk på området. ESAs oppfatning var at Rosengren-dommen er direkte relevant ved vurderingen av den norske ordningen.

Etter en vurdering av EF-domstolens uttalelser og forskjellene mellom den norske og den svenske forbudsordningen, meddelte Helse- og omsorgsdepartementet i februar 2008 tilbake til ESA at Regjeringen ville starte en prosess med sikte på å oppheve forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk. Det ble påpekt at det var forskjeller mellom den svenske og norske ordningen som kunne føre til en annen vurdering for Norges del enn for Sverige. Resultatet ved en eventuell vurdering av saken i EFTA-domstolen måtte likevel anses som usikkert. I og med at de alkoholpolitiske konsekvensene av å oppheve forbudet mot privatimport ble ansett å ville bli ubetydelige med et godt alternativt kontrollsystem, ble det derfor ansett som den beste løsningen å oppheve forbudet. Det ble imidlertid presisert at det norske forbudet først kunne oppheves når det var på plass en alternativ kontrollordning som sikrer bl.a. alderskontroll og betaling av norske alkoholavgifter.

1.2 Arbeidet med utredningen

Utredningen er utarbeidet av Helse- og omsorgsdepartementet i samarbeid med Finansdepartementet og Justis- og politidepartementet. Toll- og avgiftsdirektoratet og Helsedirektoratet har bistått under utredningsarbeidet. Videre har Vinmonopolet bidratt med opplysninger om bl.a. hvordan privatimport praktisk utføres via Vinmonopolet i dag.

Mandatet for utredningsarbeidet har vært som følger:

- Foreslå nødvendige endringer i regelverket for å oppheve importforbudet.
- Vurdere endringer i bestemmelsene om import av alkoholholdig drikk som reisegods.
- Vurdere endringer i bestemmelsene om import av alkoholholdig drikk som gave, arv og ved flytting.
- Vurdere hvilken kontrollordning/virkemidler vi skal erstatte forbudet med for å sikre avgiftsbetaling, overholdelse av utleveringsbetingelser og at varen er til privat bruk. Bl.a. må det ses på tilsyns-/kontrollmetoder og regelverksendringer.

- Vurdere andre spørsmål som avdekkes under utredningsarbeidet og som er av betydning for å kunne oppheve importforbudet.
- Vurdere de økonomiske og administrative og ev. andre konsekvenser av forslagene i utredningen.

Det har under arbeidet med utredningen vært kontakt med svenske og finske myndigheter, og det er innhentet opplysninger om disse landenes praksis og regelverk for privatimport.

ESA har understreket overfor Helse- og omsorgsdepartementet at det viktig med en rask framdrift i saken og en snarest mulig opphevelse av forbudet. Det er meddelt ESA at det tas sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget vårsesjonen 2009 slik at Stortinget kan behandle saken i løpet av denne sesjonen. Dersom saken behandles av Stortinget i vårsesjonen 2009, kan privatimportforbudet etter planen oppheves 1. juli 2009.

1.3 Sammendrag av forslagene i utredningen

Det foreslås at privat innførsel av alkoholholdig drikk blir tillatt. Dette innebærer at privatpersoner kan innføre alkoholholdig drikk på samme måte som andre varer, og at de har et ansvar for å betale nødvendige avgifter. For å sikre en forsvarlig utlevering, blant annet en kontroll av mottakers alder, og at det foreligger en reell privat innførsel, foreslås flere endringer i alkoholregelverket. I tillegg vil det foretas enkelte endringer i de administrative rutinene knyttet til avgiftbetaling.

De foreslåtte endringene har utgangspunkt i alkohollovens formål som er i størst mulig utstrekning å begrense de samfunnsmessige og individuelle skadene som alkoholbruk kan innebære.

Hovedforslagene i denne utredningen er følgende:

- Forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk i alkoholloven oppheves.
- Forbudet oppheves for all alkoholholdig drikk uavhengig av avsenderland.
- Med privat innførsel av alkoholholdig drikk menes privatpersoners innførsel av alkoholholdig drikk til eget bruk. Begrepet kan presiseres i forskrift.
- Spesialbestemmelsene i alkoholforskriften om krav til godkjenning ved innførsel av alkoholholdig drikk som reisegods, gave, arv eller flyttegods oppheves.
- Aldersgrense for privatimport fastsettes i alkoholforskriften.
- Den som utleverer alkoholholdig drikk har ansvar for å påse at alkoholholdig drikk ikke utleveres til mindreårige og personer som er åpenbart ruspåvirket og at utleveringen skjer innenfor tillatte utleveringstider.
- Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk må være registrert som slik utleverer. For å kunne registrere seg, må virksomheten avgi en egenerklæring om at virksomheten oppfyller de kravene som stilles for å kunne utlevere alkoholholdig drikk.
- Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk må ha et internkontrollsystem som bl.a. sikrer opplæring av ansatte, oppfølging og håndtering av avvik.

- Utleveringsvirksomheter må være uavhengig tredjepart i forhold til salgsarrangementet.
- Det innføres alderskrav til den som foretar utleveringen i likhet med det som kreves ved salg og skjenking.
- Det kan ikke opprettes egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk.
- Volumgrensen for forenklet fortolling ved innføring av alkoholholdig drikk som reisegods videreføres. Tax-free-kvoten berøres ikke.
- Direktekjøring av alkoholholdig drikk til kunde utenom tollager vil ikke bli tillatt.
- Det foretas tekniske endringer i fortollingssystemet TVINN slik at systemet kontrollerer alderen på mottakeren av alkoholdrikken.
- Privatinnførsel kan fortsatt foretas gjennom Vinmonopolet som i dag.

1.4 Oppbygging av utredningen

Etter en oversikt over sakens bakgrunn, det praktiske arbeidet med utredningen og en oppsummering av utredningens hovedforslag i dette kapitlet, omtales gjeldende rett og praksis i kapittel 2. Det gis en oversikt over relevante bestemmelser i både alkoholregelverket og avgiftsregelverket samt en oversikt over den gjeldende særordningen med privat innførsel gjennom Vinmonopolet.

I kapittel 3 gis det en oversikt over situasjonen i Sverige og Finland, og reglene om avgiftsfri innførsel i EU-landene omtales.

I kapittel 4 vurderes hvilke nye ordninger og regelverksendringer det er behov for ved opphevelse av forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk. En vurdering av hva som ligger i begrepet privat innførsel og skillet mot næringsvirksomhet i strid med detaljsalgsmonopolet og bevillingsordningen, gis i kapittel 4.5. I kapittel 4.7 vurderes behov for nye ordninger og krav ved innførsel av alkoholholdig drikk ved forsendelse (krav ved utleveringssituasjonen).

De økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene i utredningen er omtalt i kapittel 5. I kapittel 6 er det tatt inn spesialmerknader til lovendringsforslagene. I kapittel 7 framgår forslagene til endringer i alkoholloven og alkoholforskriften.

2 Gjeldende rett og praksis

2.1 Innledning

En oversikt over gjeldende regelverk og praksis ved alkoholomsetning og -innførsel er utgangspunkt for å vurdere behov for endringer ved opphevelse av privatimportforbudet. I dette kapitlet gis det en oversikt over regelverk og praksis som er relevant i forhold privatimport av alkoholholdig drikk. De alkoholpolitiske virkemidlene er i hovedsak regulert i alkoholloven med forskrifter og ligger under Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområde. Formålet med alkohollovens

reguleringer av innførsel og omsetning av alkoholholdig drikk er å begrense i størst mulig grad de individuelle og samfunnsmessige skader som alkoholbruk kan medføre. Alkoholavgifter er også et viktig alkoholpolitisk virkemiddel i tillegg til å ha et alminnelig avgiftsformål. Bestemmelser om avgifter er regulert i avgiftsregelverket som ligger under Finansdepartementets ansvarsområde.

2.2 Forbudet mot privatimport i alkoholloven

Import av alkoholholdig drikk er regulert i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven) § 2-1. Med alkoholholdig drikk menes drikk som inneholder mer enn 2,5 volumprosent alkohol, jf. alkoholloven § 1-3.

Lovens utgangspunkt er at import av alkoholholdig drikk er forbudt, men loven angir en del tilfeller der import likevel er tillatt. Alkoholholdig drikk kan for det første innføres fra utlandet av den som driver engrossalg, har tilvirkningsbevilling, utvidet salgsbevilling etter alkoholloven § 3-1 tredje ledd eller utvidet skjenkebevilling etter alkoholloven § 4-2 tredje ledd, jf. § 2-1 første ledd, dvs. i næringsvirksomhet. AS Vinmonopolet kan i noen tilfeller innføre alkoholdrikker uten bevilling for privatpersoner. Se nærmere om dette under kapittel 2.3.

Privatpersoner kan i enkelte tilfeller innføre alkoholholdig drikk til personlig bruk (privatimport), jf. alkoholloven § 2-1 annet ledd. Med hjemmel i denne bestemmelsen er det fastsatt at privatpersoner kan innføre alkoholholdig drikk som reisegods, flyttegods eller motta alkoholholdig drikk fra utlandet som gave eller arv på visse vilkår, jf. forskrift 8. juni 2005 nr. 538 (alkoholforskriften) kapittel 15. Se nærmere om dette under kapittel 2.4. Det er ikke tillatt å innføre brennevin som inneholder mer enn 60 volumprosent alkohol.

De nevnte unntakene fra forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk er uttømmende. En privatperson har ikke adgang til selv å initiere import av alkoholholdig drikk ved å få tilsendt varer som er bestilt direkte fra utlandet eller som er kjøpt inn under utenlandsreiser, og som den reisende ikke selv bringer med til Norge.

2.3 Privatimport gjennom Vinmonopolet

2.3.1 Dagens regelverk

AS Vinmonopolet har enerett til detaljsalg av alkoholdrikker om inneholder over 4,7 volumprosent alkohol i Norge. Vinmonopolet importerer ikke de produktene de selger selv, men kjøper disse hos grossister og tilvirkere som har rett til å innføre alkoholdrikker, jf. alkoholloven § 2-1. Bakgrunnen for dette er at Vinmonopolet i kraft av sin monopolstilling skal være en nøytral kjøper, og det er fastsatt klare regler for innkjøpsvirksomheten i forskrift 31. november 1995 nr. 938 om AS Vinmonopolets innkjøpsvirksomhet mv.

Vinmonopolet har siden 1996 vært forpliktet overfor forbrukere til å levere på bestilling alle produkter som ikke er representert i Vinmonopolets produktutvalg, men som kan leveres av en grossist, jf. innkjøpsforskriften § 7-1. Denne forpliktelsen til å effektivere såkalt spesialbestilling ble, sammen med det store tilbudet av produkter

gjennom butikkene og bestillingsutvalget, ansett å gi god dekning både med hensyn til etterspørsel og markedsadgang.

Det viste seg imidlertid at importørene ønsket å konsentrere sin virksomhet om egen produktportefølje, og at det derfor var vanskelig å finne importør til spesialbestillinger for kunder. Som en forenkling og forbedring av servicen overfor kunder med spesielle ønsker, foreslo derfor Vinmonopolet at det også ble åpnet for at selskapet, på vegne av kunder, fikk en begrenset rett til egen innførsel av produkter som ikke er i produktutvalget. Vinmonopolet viste samtidig til at Systembolaget i Sverige hadde en tilsvarende begrenset rett til innførsel. På denne bakgrunn ble det med virkning fra 1. juli 2003 i alkoholloven § 2-1 inntatt en hjemmel for departementet til å gi forskrifter om en begrenset adgang til innførsel av alkoholholdig drikk for AS Vinmonopolet.

I medhold av denne hjemmelen er det i alkoholforskriften § 15-3 fastsatt at AS Vinmonopolet kan innføre alkoholholdig drikk for salg til person som har bestilt et produkt til *personlig bruk*, dvs. ikke til videresalg eller annen ervervsmessig bruk, når slikt produkt *ikke finnes i AS Vinmonopolets produktutvalg*. Adgangen til å innføre alkoholholdig drikk gjennom såkalt privatimport representerer derfor et svært begrenset unntak fra den rendyrkede detaljmonopolstillingen AS Vinmonopolet har.

Privatimport i henhold til alkoholforskriften § 15-3 er – i motsetning til spesialbestilling i henhold til innkjøpsforskriften § 7-1 - ikke formulert som en forpliktelse for Vinmonopolet, men praktiseres slik såfremt vilkårene er oppfylt. Vinmonopolet uttaler at det i enkelte tilfeller kan være en utfordring å avgjøre om de importerte varene er til eget bruk, for eksempel ved store bestillinger på 500 flasker eller mer. Vinmonopolet praktiserer ikke mengdebegrensning ved effektivering av privatimport, men søker å opplyse saken så langt mulig som grunnlag for å utøve et fornuftig skjønn om hensikten med ordren. Effektivering av privatimportordrene krever manuell håndtering og oppfølging overfor kunde og transportør, noe som samtidig gir en viss oversikt over omstendighetene rundt ordren og muligheter til å informere kunden om kravene til bestillingen før ordren registreres.

2.3.2 Omfang, transportløsning og kostnader

Vinmonopolets kundesenter mottar en del henvendelser og forespørsler vedrørende privatimport, men antall effektuerte ordrer er langt lavere og har ligget relativt stabilt på rundt 10 ordrer årlig. Dette er ofte store ordrer på minst et par hundre flasker kostbar vin eller brennevin. I følge Vinmonopolet er den typiske kunde som gjennomfører en privatimportordre voksen og vininteressert. Landbasert flasketransport er omstendelig, og transportkostnadene er forholdsmessig høyere for små bestillinger enn for store. Per i dag, og som følge av at ordningen kun omfatter produkter som ikke finnes i Vinmonopolets utvalg (på mer enn 10 000 varianter), er omfanget av privatimport så lite at det i følge Vinmonopolet ikke synes interessant for de profesjonelle speditørene å tilby rabatterte priser eller ordninger.

Da adgangen til privatimport gjennom Vinmonopolet ble åpnet i 2003, gikk Vinmonopolet ut med forespørsel til flere store speditører om å levere transporttjenester til privatimport. Det var i følge Vinmonopolet få firmaer med

konkurransedyktige priser som var interessert i slike oppdrag. Avtale ble inngått med et firma som siden har vært Vinmonopolets faste samarbeidspart for effektiviteten av privatimportordrene. Firmaet håndterer som hovedregel hele vareflyten fra produktet forlater selger til det blir levert i en av Vinmonopolets butikker eller på sentrallageret i Oslo.

Vinmonopolet har de siste par år åpnet for at kundene kan ordne transport selv for om mulig å redusere kostnadene, men det synes ikke som om dette egentlig er noe alternativ for andre enn firmaer som kjenner eller har egne transportører. Et lite, men noe økende antall kunder, fortrinnsvis firmakunder, ønsker å ordne transport på egen hånd. Vinmonopolets inntrykk er at slik transport skjer gjennom etablerte transportordninger for andre varer.

Vinmonopolet legger samme kalkylemodell til grunn for beregning av avanse for alle produkter, hva enten de kjøpes i butikk, bestilles i nettbutikken eller privatimporteres. Tilsvarende produkter som allerede er listeført vil være forholdsvis rimeligere for kundene enn merker som privatimporteres. Dette skyldes i hovedsak høye transport- og ekspedisjonskostnader som påløper utenfor Norge og som påvirker avanseberegningen.

Det er flere forhold som avgjør hva sluttprisen blir per flaske, blant annet antall flasker som bestilles, alkoholinnhold, flaskevolum, land det eksporteres fra, transportkostnader fra produsent til lokal godsterminal, osv. Eventuell tilleggsbestilling av termovogn for transporten og ekstra forsikring utover standard transportforsikring vil også påvirke sluttprisen.

2.3.3 Prosedyre ved kundeordre om privatimport

Vinmonopolets privatimportordning administreres av Vinmonopolets kundesenter, som tar imot bestilling per telefon, e-post eller faks. En ordre håndteres etter følgende prosedyre:

- Vinmonopolet undersøker først om produktet er registrert i basis-, parti-, test-, bestillings- eller tilleggsutvalget (listeført i lokale butikksortiment). Deretter undersøkes om produkt som ikke er i produktutvalget likevel kan skaffes av en grossist, i hvilket tilfelle grossisten kontaktes og tilbys ordren som spesialimport, jf. innkjøpsforskriften § 7-1.
- Dersom produktet ikke kan innføres som spesialbestilling, kontakter Vinmonopolet selger og avtaler frakt av varene med sin faste speditør.
- Varene fraktes til speditørs tollager, og toll- og avgiftsbehandles av speditør på vegne av Vinmonopolet og under Vinmonopolets tollkredittnummer. Samme prosedyre følges for øvrig når Vinmonopolet påtar seg å hjelpe privatpersoner med innførsel av produkter som fyller kriteriene for privatimport, men som allerede er innkjøpt av vedkommende kunde i utlandet og stoppet på eller underveis til grensen. I slike tilfeller står Vinmonopolet bare som importør – ikke som selger – av produktene overfor kunden.

- Varene transporteres deretter til butikk eller til Vinmonopolets lager i Oslo for kontroll av at den ankomne lasten er i overensstemmelse med bestillingen mht kvanta og kvalitet. Når sendingen er verifisert i henhold til bestillingen, kan varene utleveres.

2.3.4 Kontroll med at utleveringsbetingelser overholdes

Vinmonopolet har direkte kontakt med kunden og mulighet til å sammenholde bestillingsinformasjon med leveringsinformasjon. Dette sikrer sosial kontroll og kontroll med avgiftsinnkrevningen.

Vinmonopolet er ansvarlig for at alkoholholdig drikk som privatimporteres etter gjeldende regler ikke utleveres til mindreårige eller til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler (sosial kontroll). Innenlands transport av varene til kundens nærmeste vinmonopolbutikk eller postkontor for utlevering utføres av Posten i henhold til gjeldende avtale med Vinmonopolet om distribusjonstjenester.

Sosial kontroll utøves ved henting eller ved utlevering på postkontor/post-i-butikk på samme måte som ved ordinære kjøp i Vinmonopolets butikkutsalg eller nettbutikk. Utøvelse av sosial kontroll ved levering via postdistribusjon er utførlig regulert i Vinmonopolets distribusjonsavtale med Posten. I avtalen er det bl.a. inntatt bestemmelser om at alder skal kontrolleres og hvordan, krav til oppfølging av personalet som utleverer varene og rett for Vinmonopolet til enhver tid å kontrollere at bestemmelsene overholdes.

Vinmonopolet har utformet en egen sjåførinstruks om utøvelse av sosial kontroll for de tilfeller der Posten kjører varer hjem til kunder for levering på dør. Sjåførinstruksen utgjør et vedlegg til avtalen med Posten, som for øvrig også regulerer lovlig utleveringstidspunkt, dvs. innenfor de lovfestede rammene for Vinmonopolets åpningstider. Distribusjonsavtalen med Posten har meget streng misligholdsregulering for utøvelse og oppfølging av sosial kontroll. Vinmonopolet utfører årlig revisjon av Postens rutiner og flere fysiske kontroller med etterlevelsen i form av såkalt ”mystery shopper”. Samarbeidet mellom Vinmonopolet og Posten fungerer i følge Vinmonopolet godt, og det er opparbeidet gode rutiner og kompetanse i Posten.

2.4 Privatimport av alkoholholdig drikk som reisegods, arv, gave og flyttegods

I alkoholforskriften § 15-1 er det åpnet for privat innførsel av alkoholholdig drikk til personlig bruk når drikk innføres som eget *reisegods*. Det er et vilkår at den reisende selv bringer varen med seg slik at den kan legges frem til tollbehandling ved passering av tollkontrollen. Reisende kan til personlig bruk innføre inntil 4 liter alkoholholdig drikk gruppe 3¹ og til sammen inntil 27 liter alkoholholdig drikk gruppe 1² og 2³ som reisegods gjennom forenklet fortolling ved innreise til Norge. Helsedirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til innførsel utover dette. Slik tillatelse

¹ Drikk som inneholder mellom 22 og 60 volumprosent alkohol

² Drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol

³ Drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol

må foreligge ved tollpassering og framvises. Den avgiftsbelagte innførselskvoten kommer i tillegg til den avgiftsfrie kvoten (tax-free-kvoten).

Privatimport av alkoholholdig drikk som ikke fraktes som eget reisegods, men ved at andre frakter varen over grensen, er kun tillatt når varen er arv, gave eller flyttegods og Helsedirektoratet etter søknad har gitt tillatelse til slik innførsel, jf. alkoholforskriften § 15-2. Hvis innførselstillatelse gis, kan varen innføres mot betaling av toll og avgifter.

Ved innførsel av *arvegods* må søker dokumentere at han eller hun har mottatt den alkoholholdige drikken som arv ved skifteattest, testament eller på annen betryggende måte.

En *gaveforsendelse* må ikke overstige 4 liter alkoholholdig drikk per person. Avsenderland og avsenderens navn må oppgis i tillegg til ankomstdato og -sted. Forhåndstillatelse gis ikke for innførsel av alkoholholdig drikk som gave.

Ved innførsel av alkoholholdig drikk som *flyttegods* må utenlandsoppholdets varighet oppgis ved retur til Norge. Norske borgere må som dokumentasjon vedlegge for eksempel kopi av toll- og avgiftsetatens flyttegodserklæring, dokumentasjon fra arbeidsgiver, husleiekontrakt, flyttemelding e.l. For utlendinger som skal flytte til Norge, er det tilstrekkelig å oppgi formålet med flyttingen (for eksempel jobb).

I henhold til Helsedirektoratets praksis skal utenlandsoppholdet være av en varighet på minst ett år for at tillatelse til innførsel gis. Direktoratet har likevel åpnet for at soldater som har vært i NATO-tjeneste i et halvt år, får godkjent søknader om flyttegods.

I enkelte tilfeller godkjennes flyttegods sendt som postforsendelse. Som hovedregel skal flyttegods medbringes personlig, ev. fraktes over grensen av et flyttebyrå, men unntak kan tenkes ved for eksempel studenter som flytter hjem uten møbler etc. på flyttelasset.

Helsedirektoratet har et eget søknadsskjema som skal benyttes ved søknad om tillatelse til innførsel av alkoholholdig drikk. Dette skjemaet gjelder både for reisegods, arv, gave og flyttegods.

Det har vært en svak økning av det totale antall søknader de siste årene. Det er søknader om innførsel av alkoholholdig drikk som gave som utgjør den overveidende delen av søknadene, se tabell 1 under. Antall søknader om innførsel av alkoholholdig drikk som reisegods er relativt få.

År	2005	2006	2007
Behandlede søknader totalt og fordelt på:	4132	4652	4688
Reisegods	155	102	125
Gave	3885	4469	4457
Flyttegods	91	80	106
Arv	1	1	0

Tabell 1: Oversikt over antall søknader om import av alkoholholdig drikk til privat bruk behandlet av Helsedirektoratet i 2005-2007.

Får man tilsendt flyttegods, en gave eller arv i posten som inneholder alkoholholdig drikk, holdes forsendelse tilbake på Postens tollager eller hos speditør i påvente av innførselstillatelse.

Speditører innhenter som regel tillatelse på vegne av kunden, og fortoller forsendelsen etter toll- og avgiftsetatens regler. Posten har derimot andre rutiner, og det meste av gaveforsendelsene kommer via Posten Norge BA. Mottager blir som regel varslet med et brev/skjema fra Posten om at det er ankommet alkoholholdig drikk fra utlandet, at sendingen må fortolles og avgifter betales. Samtidig vedlegges Helsedirektoratets søknadsskjema for innførsel av alkoholholdig drikk til privat bruk.

Ønsker mottager sendingen, kan mottager velge mellom to fremgangsmåter:

1. Posten kan innhente direktoratets tillatelse på vegne av mottager mot et gebyr,
2. eller mottager fyller selv ut det vedlagte søknadsskjemaet og sender det til Helsedirektoratet.

I begge tilfelle skal mottager, på Postens brev/skjema, krysse av for det valgte alternativet, dvs. om Posten skal søke for mottager eller om mottager vil søke selv, og returnere skjemaet til Postens Godssenter. Posten ønsker tilbakemelding om dette pga. avhentings- og returfrister.

Hvis mottager selv velger å innhente tillatelse fra Helsedirektoratet, må vedkommende videresende innhentet tillatelse til Postens Godssenter innen tidsfristen for retur av sendingen.

Når Posten har innhentet eller mottatt tillatelsen, blir forsendelsen tollbehandlet og deretter videreformidlet til mottagers lokale postkontor. Mottager får tilsendt ankomstmelding, og kan hente gaven mot å betale eventuelt saksbehandlingsgebyr, toll og avgifter.

2.5 Toll og avgifter

2.5.1 Innledning

Ved innførsel av alkoholholdig drikk skal det betales toll, merverdiavgift og særavgifter etter henholdsvis tolltariffens innledende bestemmelser § 1 (ny tollov § 1-2 annet ledd), merverdiavgiftsloven § 62 og Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 1. Et begrenset unntak følger av forskrift 10. januar 2003 nr. 32 om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods (reisegodsforskriften) som er omtalt nedenfor. Alkoholholdig drikk er i det store og hele tollfritt etter tolltariffen.

Toll- og avgiftsetaten er etter tolloven § 9 (ny tollov § 1-5 første ledd første ledd⁴) avgiftsoppkrever ved inn- og utførsel av varer, og skal dessuten føre kontroll med vareførsel til og fra tollområdet i den utstrekning dette følger av annet regelverk (for eksempel alkohollovgivningen). Toll- og avgiftsetatens oppgaver ved privatimport av alkoholholdig drikk er i dag begrenset til kontroll med reisendes avgiftsfrie kvoter (smugling), forenklet fortolling utover den avgiftsfrie kvoten og avgiftsberegning av

⁴ Ny tollov og ny tollforskrift skal tre i kraft fra 1. januar 2009.

alkoholvarer som innføres som arv, gave eller flyttegods, herunder kontroll med at nødvendige tillatelser fra Helsedirektoratet foreligger ved innførsel.

Virksomheter som importerer alkoholholdig drikk med alkoholstyrke over 2,5 volumprosent, er registreringspliktige etter særavgiftslovgivningen, jf. forskrift om særavgifter § 5-1 bokstav f. Registreringsplikten gjelder ikke dersom virksomheten har særskilt tillatelse eller bevilling. Dette gjelder blant annet AS Vinmonopolets tillatelse til innførsel etter alkoholloven § 2-1 annet ledd, og tillatelse til innførsel gjennom utvidet kommunal salgs- eller skjenkebevilling, jf. henholdsvis alkoholloven § 3-1 tredje ledd og § 4-2 tredje ledd.

Det presiseres at registreringsplikten etter særavgiftsregelverket gjelder *virksomheters* import, og ikke privat import.

2.5.2 Reisendes avgiftsfrie kvote

Regler om reisendes avgiftsfrie kvote og forenklet fortolling er fastsatt i reisegodsforskriften. I ny tollforskrift framgår reglene av § 4-20-3. Alkoholholdig drikk som tas med inn til Norge avgiftsfritt kan enten være kjøpt rent ubeskattet (dvs. kjøpt "taxfree" på ferger, fly eller lufthavn) eller være kjøpt beskattet med særavgifter og merverdiavgift i et annet land (grensehandel).

Etter forskriften § 4 kan reisende som har oppholdt seg i utlandet i minst 24 timer bringe med seg 1 liter brennevin og 1,5 liter vin/øl eller 3 liter vin/øl avgiftsfritt til Norge. I tillegg kan det tas med 2 liter øl med alkoholstyrke over 2,5 volumprosent alkohol, eller rusbrus med alkoholstyrke over 2,5 volumprosent t.o.m. 4,7 volumprosent alkohol.

Tilsvarende kvote gjelder for reisende med opphold i utlandet i mindre enn 24 timer etter forskriften § 5, men da på vilkår om at varene er kjøpt i beskattet stand i et EØS-land. Vilkår for toll- og avgiftsfri innførsel er at alkoholvarene er til privat bruk og bringes med i den reisendes bagasje ved passering av tollkontrollen.

2.5.3 Regler om forenklet fortolling

I tillegg til den ordinære avgiftsfrie kvoten tillates etter reisegodsforskriften inntil 27 liter vin/øl og inntil fire liter brennevin innført etter regler om forenklet fortolling. Forenklet fortolling innebærer en adgang for den reisende til å betale avgift etter en sjablongmessig fastsatt sats ved innførsel av alkoholholdig drikk. Satsene skal omlag gjenspeile det ordinære avgiftsnivået, men sikrer samtidig en mer smidig og forenklet tollbehandling.

Forenklet fortolling kan enten skje hos toll- og avgiftetaten på rød sone eller ved betalingsautomat. Slike betalingsautomater ble utplassert i 2007 ved Bergen Lufthavn Flesland, Kristiansand Fergeterminal og Oslo Lufthavn Gardermoen. Betalingsautomatene har i dag en begrensning på mengde alkoholholdig drikk som tillates fortollet på automaten i samsvar med det som tillates etter reisegodsforskriften. Betalingsautomaten har ingen kontrollfunksjon for alder på den som fortoller. Kontroll av alder skjer eventuelt ved kontroll på grønn sone.

Etter 12 måneders prøvedrift (1. april 2007- 31. mars 2008) er det er totalt gjennomført 2 935 transaksjoner på de tre automatene. Det er i hovedsak vin og brennevin som fortolles på automatene, se tabell 2 nedenfor.

Lufthavn	Transaksjoner	Vin Mengde/avgiftskroner	Brennevin Mengde/avgiftskroner
Gardermoen	2 105 (72 % av totalen)	4 780 l/kr 226 951	420 l/kr 107 856
Flesland	719 (24 % av totalen)	935 l/kr 44 855	322 l/kr 83169
Kristiansand	111 (4 % av totalen)	238 l/kr 11 259	8 l/kr 2 020

Tabell 2: Omfanget av forenklet fortolling på betalingsautomat 1. april 2007 – 31. mars 2008.

Fordelingen på type alkoholware og mengde som ble fortollet forenklet i 2007 går fram av tabell 3 nedenfor.

Type alkoholholdig drikk	Vin (4,7-15 volumprosent)	Hetvin (15-22 volumprosent)	Brennevin (over 22 volumprosent)	Øl (over 2,5 volumprosent) /annen alkoholholdig drikk (2,5 og 4,7 volumprosent)
Mengde	126 000 flasker	20 000 flasker	6 000 flasker	35 000/3500 l

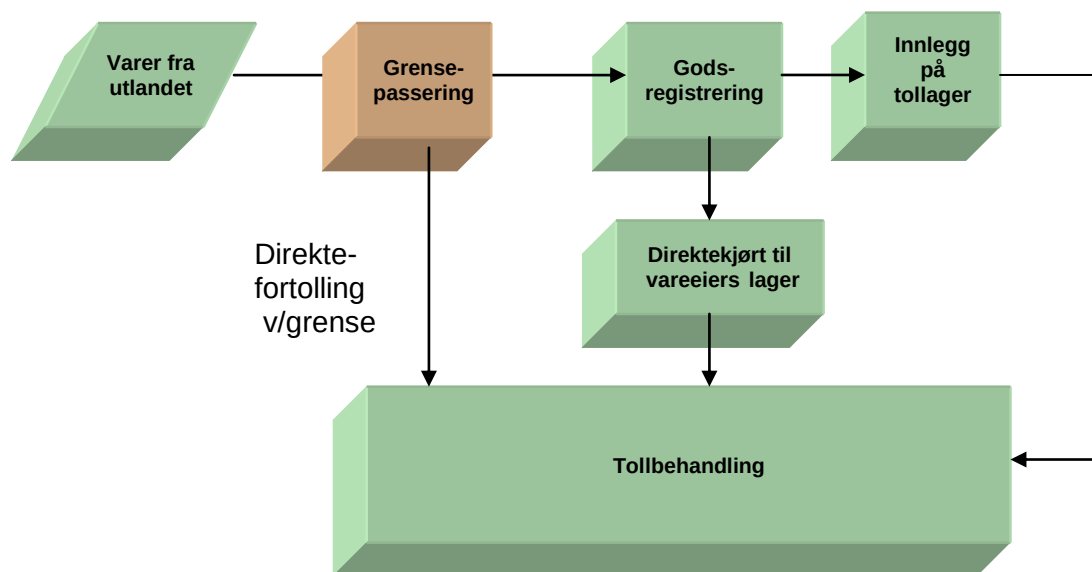
Tabell 3: Type alkoholware og mengde som ble forenklet fortollet i 2007.

2.5.4 Aldersgrenser etter tollregelverket

Reisende må være over 18 år for å kunne innføre alkoholholdig drikk inneholdende inntil 22 volumprosent alkohol avgiftsfritt etter reisegodsforskriften § 4 tredje ledd. For innførsel av drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent må den reisende være over 20 år. Ved iverksettelse av ny tollov i 2009 foreslås aldersgrenser ved forenklet fortolling inntatt i forskrift til tolloven § 4-20-3.

2.5.5 Prosedyrer ved innførsel av varer

Oversikt over vareflyten ved innførsel til Norge:

2.5.5.1 Meldeplikt ved grensen

Når en transport med varer kommer inn til Norge skal ankomsten til landet meldes toll- og avgiftsetaten ved grensen. Der kan varesending eller transportmiddel bli gjenstand for kontroll for å sikre samsvar mellom informasjon som er oppgitt og faktisk varesending. Etter tolloven § 24 (ny tollov § 3-1) plikter enhver som bringer varer til tollområdet, å oppgi eller legge disse fram for kontroll når det kreves etter gjeldende forskrifter. Tollovforskriften 4.5.1 presiserer at dette skal skje straks og uoppfordret. Denne plikten gjelder ikke bare vareeier, men alle og enhver.

Informasjonen som skal avgis om transportmidler og varer ved grensen gir ikke bare grunnlag for fortolling og betaling av toll. Den samme informasjonen gir også blant annet grunnlag for beregning av importmerververdiavgift og umiddelbar eller utsatt beregning av særavgifter.

Den samme informasjonen som presenteres ved grensen skal også gi grunnlag for endelig fastsettelse og kontroll ved fristilling av varer.

Deretter må varen da enten fortolles umiddelbart, jf. tolloven § 29 (ny tollov § 4-1), eller fortolling kan utsettes ved for eksempel å legge varen inn på (privat) tollager.

2.5.5.2 Fortolling

Alle varer som innføres til Norge må tollekspederes før de kan tas i bruk.

Tollekspedering innebærer at varen eller opplysninger om den umiddelbart skal fremlegges for toll- og avgiftsetaten i form av en tolldeklarasjon. Tollekspedering er et vilkår for at varene kan frigjøres/tas i bruk, jf. tolloven § 32 (ny tollov § 4-10).

2.5.5.3 *TVINN-systemet*

Alle tolldeklarasjoner behandles i toll- og avgiftsetatens elektroniske deklareringsystem TVINN.

97 % av alle tolldeklarasjoner blir sendt til toll- og avgiftsetaten elektronisk. Et begrenset antall fortolles via fortollingsløsningen på Internett, eller registreres manuelt av tollere direkte inn i TVINN. For 2007 var det ca 5,5 millioner deklarasjoner, av disse ble 47 500 registrert manuelt og av disse var 28 500 for privatpersoner.

2.5.5.4 *Tollager og direktekjøring*

Varer som ikke tollekesperes med en gang, skal legges inn på godkjent tollager. Senere uttak fra et tollager behandles likt som innførsel, det vil si at det skal legges fram en tolldeklarasjon.

Tillatelse til opprettelse og drift av tollager gis med hjemmel i tolloven § 48 (ny tollov § 4-30), jf. tollovforskriften kapittel 7. Tillatelse gis i form av en lagerbevilling. På tollager kan ufortollete varer lagres etter nærmere bestemte vilkår.

Hvis det er gitt tillatelse fra toll- og avgiftsetaten, kan en vare ”direktekjøres” for tollagerholders risiko til mottakers lager, jf. tollovforskriften 7.3.3 (ny tollforskrift § 4.30.11). Et vilkår er at varen ikke tas i bruk før deklarasjon er avgitt. Normalt gis det ti dagers frist for å levere inn en deklarasjon. Hvis ikke varen er deklarerert innen fristen kan varen tilbakeføres tollager.

2.5.5.5 *Andre ordninger*

En forenklet ordning med mulighet for fortolling over internett er innført for private. Fortollingsløsningen gjelder varer med verdi inntil kr 1 000 og gjelder ikke varer hvor det kreves en spesiell tillatelse for å importere, eller hvor det skal kreves opp særavgift. Fortollingsløsningen kan derfor per i dag ikke anvendes for alkoholholdige drikkevarer.

I 2008 ble det videre åpnet for en forenklet fortollingsløsning for småforsendelser, hvor toll- og avgiftsetaten kan gi tillatelse til forenklet tollprosedyre og periodisk deklarerings av lavverdisendinger til privatpersoner. Tillatelse vil bli gitt til bedrifter som behandler småforsendelser til private mottakere, av et betydelig omfang. Tillatelsen vil bare gjelde for ordinære forsendelser med en verdi under kr 1 000 og som er unntatt restriksjoner eller særavgifter. Tillatelse kan følgelig ikke gis for småforsendelser som inneholder alkoholholdig drikk.

2.5.6 **Toll- og avgiftsetatens kontroller**

Kontroll utføres i ulike steg og av ulike deler av organisasjonen, og med ulike fokusområder. Toll- og avgiftsetatens kontroll omfatter alle varer enten de er forbudte, belagt med restriksjoner eller underlagt mengde- eller kvotebestemmelser. Toll- og avgiftsetaten samarbeider med de fleste kontrolletater og tilsyn.

Det utføres blant annet *fastsettelseskontroll av varer*. Med fastsettelseskontroll menes toll- og avgiftsetatens kontroll av deklarererte opplysninger med sikte på fastsettelse av toll og avgifter, samt at varer med restriksjoner har nødvendige tillatelser ved innførsel og utførsel. Kontrollen utføres i hovedsak som en automatisert kontrollprosedyre i TVINN. Det kan også legges inn spesielle kontrollkriterier (masker) som kan stanse en deklarasjon fra å passere automatisk igjennom, og legge den ut for manuell kontroll. Ved manuelle kontroller kan toll- og avgiftsetaten for eksempel be om tilleggsdokumentasjon eller fysisk besiktigelse av varen for vurdering av opplysningenes korrekthet.

Avgifter, restriksjoner eller kvotebestemmelser blir i TVINN knyttet opp mot de enkelte varenummer (i henhold til tolltariffen). Fastsettelsen av dette vareomfanget skjer i samarbeid med regelverkseierne (for eksempel Mattilsynet). Vareomfanget benyttes til maskinell utvelgelse av deklarasjoner til videre kontroll. Ved avgifter og toll er det kontroll på at riktig avgift og sats er benyttet. Ved restriksjoner er det kontroll på at riktig importtillatelse/ dokumentkode er deklarerert. Ved deklarerert kode bekrefter deklaranten de nødvendige tillatelser og at aktuell kvote eller restriksjon er overholdt. Dersom riktig kode ikke er deklarerert vil deklarasjonen bli lagt ut til manuell behandling til toll- og avgiftsetaten for ytterligere kontroll av toll, eventuelt returneres deklarasjonen maskinelt til deklaranten med aktuell melding, alt etter typen av feil.

En annen type kontroll er *fysiske kontroller ved grensepassering*. Toll- og avgiftsetaten kontrollerer på grensen reisende, varesendinger og transportmidler ved passering av grensen for å avdekke smugling, herunder ulovlig innførsel av forbudte varer, varer med restriksjoner eller varer med mengdebegrensning,

Kontrollene kan gjennomføres på bakgrunn av tips, analyse og underretning, eller på stikkprøvebasis. Toll- og avgiftsetaten har flere datasystemer for å assistere og effektivisere analyse og kontrollen.

2.5.7 Solidaransvar etter tolloven § 37

Etter tolloven § 37 er vareeier, eller den som på vareeiers vegne har omsorg for varen ved innførsel til tollområdet, ansvarlig for toll på varer som ikke blir tollekspedert eller lagt inn på tollager eller annen likestilt lagringsplass. Dersom varen legges inn på tollager, er lagerholder ansvarlig for toll og offentlige avgifter for varer som kommer bort under oppbevaringen eller som blir utlevert utenom toll- og avgiftsetatens kontroll.

Tolloven § 58 regulerer tollansvaret for fortollede varer. Ansvaret for korrekt avgiftsbetaling etter bestemmelsen ligger hos vareeieren eller den som har opptrådt på hans vegne og som fremdeles har varen i sin besittelse.

Merverdiavgiftsloven § 64 gir tolloven §§ 37 og 58 tilsvarende anvendelse for merverdiavgift.

I ny tolllov er vareeierbegrepet erstattet av tollskyldnerbegrepet. Hvem som er

tollskyldner før en vare er fortollet, framgår av ny tollov § 2-3. Tollskyldner ved fortollet vare framgår av lovens § 2-2. Bestemmelsene opplyser konkret hvem som anses som tollskyldner i ulike situasjoner. Selv om begrepsbruken er endret i ny tollov, vil aktørene som kan holdes ansvarlig i det vesentlige være de samme.

2.6 Utleveringsbetingelser

Alkoholholdig drikk er ikke en fritt omsettelig vare, og det er flere betingelser i alkoholloven knyttet til salg og utlevering av slik drikk. Alkoholloven inneholder både bestemmelser om hvem det kan selges eller utleveres alkoholholdig drikk til, og begrensede salgs- og utleveringstider for slike varer.

Det er for det første ikke tillatt å selge eller utlevere alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer til personer under 20 år og alkoholholdig drikk med lavere alkoholinnhold enn 22 volumprosent til personer under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5.

Det er heller ikke tillatt å selge alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. alkoholloven § 8-11.

Alkoholloven §§ 3-4 og 3-7 setter grenser for til hvilke tider og på hvilke dager det er tillatt å selge og utlevere alkoholholdig drikk i Norge. I § 3-7 reguleres når det er tillatt å selge og utlevere alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol (butikksalg). Den enkelte kommune har innenfor de maksimalt tillatte tidene som loven fastsetter (fra kl. 08.00 til kl. 20.00 på hverdager og til kl. 18.00 på dager før søn- og helligdager, unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag), frihet til selv å bestemme åpnings- /utleveringstidene i sin kommune. Det er videre ikke tillatt å selge/utlevere slik alkoholholdig drikk på søn- og helligdager, 1. mai, 17. mai og på stemmedager.

Alkoholloven § 3-4 regulerer til hvilke tider/dager det kan selges alkoholholdig drikk inneholdende over 4,7 volumprosent alkohol, dvs. salg fra Vinmonopolet. Salg fra Vinmonopolet kan skje fra kl. 08.30 til kl. 18.00, men på lørdager og dager før helligdager maksimalt til kl. 15.00. Vinmonopolets utsalg kan likevel ikke ha lengre åpningstider enn det kommunen har fastsatt for salg av annen alkoholholdig drikk i kommunen. I tillegg til de dagene det ikke er tillatt å selge/utlevere alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol, se over, er det heller ikke tillatt å selge alkoholholdig drikk med mer enn 4,7 volumprosent alkohol på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften.

2.7 Reaksjoner ved brudd på regelverket/sanksjoner

I alkoholloven § 10-1 er det fastsatt at ulovlig privatimport av alkoholholdig drikk kan straffes med bøter eller fengsel i inntil 6 måneder. Dersom overtredelsen er særlig grov eller vedkommende tidligere er straffet for brudd på alkoholregelverket, er strafferammen fengsel i inntil 2 år. Slike overtredelser er etter loven forseelser. Ved ulovlig import av et betydelig kvantum, kan lovbruddet imidlertid straffes med inntil 6 års fengsel, og overtredelsen er i et slikt tilfelle en forbrytelse. Tilfeller som typisk vil rammes av denne bestemmelsen er profesjonelt pregede overtredelser med mer omfattende organisering. Alle forsøk på ulovlig import av alkoholholdig drikk er også straffbare etter alkoholloven.

Tolloven kapittel X. omhandler hvilke straffereaksjoner og administrative reaksjoner som kan ilegges ved brudd på tolløven eller forskrifter gitt i medhold av tolløven. Strafferammen er inntil seks år for særlig grove brudd. I tillegg kan det gis administrative tillegg med inntil 60 prosent i straffetoll. Tilsvarende regler gjelder på særavgifts- og merverdiavgiftsområdet.

Etter forskrift 24. august nr. 959 om bruk av forenklet forelegg i mindre alvorlige tilfeller av ulovlig innførsel, kan en forenklet bøtelegging på stedet foretas ved mindre tollovertredelser. Det kan i utgangspunktet ikke utstedes forenklet forelegg for innførsel av varer som det kreves særskilt tillatelse til å innføre. Forenklet forelegg kan likevel utstedes for innførsel av alkoholholdig drikk, jf. § 1.

I forskrift 10. januar 2003 nr. 32 om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods § 8 er det en egen sanksjonsregel hvor retten til toll- og avgiftsfritak og retten til forenklet fortolling bortfaller ved overtredelse av tollovgivningen.

I tillegg til straff og administrative forføyninger kan gitte tillatelser og bevillinger trekkes tilbake dersom de fastsatte vilkår ikke overholdes eller man på annen måte gjør seg skyldig i misbruk. Dette kan være tillatelser til tollager, direktekjøring, forenklinger i deklarasjonsplikten eller lignende.

2.8 Forholdet til næringsvirksomhet

Alkoholøven § 2-1 bruker begrepet ”til personlig bruk”. Dette angir et skille mot næringsimport. For at den importerte alkoholholdige drikken skal være til personlig bruk, må den blant annet ikke være bestemt for videresalg eller ervervsmessig bruk, men kun for bruk til privatpersonen selv og hans nærmeste eller som gave i privat sammenheng.

Det kan ved innførsel av store kvanta som hevdes å være til personlig bruk, være tvil om de innførte varene faktisk er til privat bruk eller ikke. Dette er spørsmål som særlig kan oppstå i forbindelse med søknad om innførsel som reisegods eller ved privatimport via Vinmonopolet. Se også kapittel 2.3.1 om Vinmonopolets erfaring med dette.

2.9 Svalbard

Utgangspunktet er at bestemmelsene i alkoholøven ikke kommer til anvendelse på Svalbard med mindre departementet har gitt forskrifter om dette, jf. alkoholøven § 1-2. Det er gitt egne særbestemmelser om innførsel av alkoholholdig drikk til Svalbard i forskrift 11. desember 1998 nr. 1300 om alkoholordningen på Svalbard.

3 Regulering i andre land

3.1 Sverige

Sverige har etter Rosengrensaken åpnet for privatimport og foretatt endringer i den svenske alkohollagen (1994:1738) for å etterkomme EF-domstolens avgjørelse om at det svenske forbudet mot privatimport av alkoholdrikker ikke er i tråd med EU-retten.

Den svenske regjeringen besluttet i september 2007 at det skulle foretas en generell gjennomgang av alkohollagen med særlig vekt på noen konkrete spørsmål. På bakgrunn av Rosengrensaken ble det i mandatet til utredningen fastslått at spørsmålet om endringer i regelverket om privatimport av alkoholholdig drikk var ett av to spørsmål som skulle utredes før de andre spørsmålene. En delutredning⁵ ble avgitt i desember 2007. Regjeringen la deretter fram sin lovproposisjon⁶ for Riksdagen i april 2008. Saken ble behandlet i Riksdagen 21. mai 2008 og endringer i loven trådte i kraft 1. juli 2008.

I likhet med Norge har Sverige et detaljsalgsmonopol. Monopolet gjelder for spritdrikker, vin og sterkøl, dvs. drikk inneholdende mer enn 3,5 volumprosent alkohol. Det er ikke tillatt å selge eller utlevere slike drikker til personer under 20 år.

Utgangspunktet i alkohollagen er at import av spritdrikker, vin og sterkøl er forbudt for andre enn de som har tillatelse til å drive engrossalg eller av Systembolaget i visse tilfeller, jf. alkohollagen 4. kapittel § 2. I samme bestemmelse er det imidlertid fastsatt en del tilfeller hvor import likevel er tillatt. Det gjelder bl.a. import av alkoholdrikker som kan innføres avgiftsfritt, reisegods, arv, gave og flyttegods til egen eller familiens private bruk. Før lovendringen som svenskene nå har gjennomført, var det i likhet med i Norge kun tillatt med privatimport i disse tilfellene. Det var ikke tillatt å privatimportere alkoholholdige drikkevarer ved å få varene tilsendt fra utlandet, for eksempel ved internettkjøp.

I alkoholagutredningen ble det i alkohollagen kapittel 4 § 2 foreslått tatt inn en bestemmelse om at personer som har fylt 20 år skulle kunne importere alkoholdrikker ved såkalt ”yrkesmässig befordran” for sitt eget eller familiens personlige bruk. Under høringen av utredningen ble det reist spørsmål om det var for snevert kun å tillate import ved ”yrkesmässig befordran”. Regjeringens vurdering var at utredningens forslag var for snevert formulert til å være i overensstemmelse med Rosengrendommen. I regjeringens proposisjon ble det derfor foreslått at import også skulle kunne skje ved annen ”oberoande mellanhand”, dvs. at det åpnes for at også privatpersoner og ikke bare profesjonelle transportører skal kunne frakte alkoholholdig drikk over grensen for andre privatpersoner. Regjeringens forslag ble vedtatt av et flertall i Riksdagen.

⁵ SOU 2007:113, Några alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning

⁶ Regeringens proposition 2007/08:119, Alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning

Det er for øvrig kun forbudet mot privatimport fra EØS-området som er opphevet i Sverige. Forbudet mot privatimport fra land utenfor dette området, for eksempel fra USA og Australia, er fortsatt ikke tillatt.

I den svenske lovproposisjonen s. 35 uttales at det kan være nødvendig å utrede videre visse spørsmål, bl.a. behovet for allmenne salgsbestemmelser og bestemmelser om detaljhandel i alkohollagen. Det ble påpekt at det pga. korte tidsfrister i arbeidet med å endre regelverket for å oppheve privatimportforbudet, ikke hadde vært tilstrekkelig tid til å vurdere disse spørsmålene. Regjeringen tok derfor forbehold om å kunne komme tilbake med forslag til ytterligere lovendringer. Som en følge av dette, utredes det nå i Sverige om det er nødvendig med ytterligere lovbestemmelser for å forhindre at import til privatpersoner arrangeres på en måte som i realiteten innebærer en form for detaljsalg av alkoholdrikker som dermed strider mot detaljsalgsmonopolet.

Etter at forbudet mot privatimport ble opphevet, gikk den svenske dagligvarekjeden Kooperationen KF ut med planer om, gjennom et samarbeid med en vinselger etablert i et annet land i Europa, å tilby hjemkjøring av vin sammen med matvarer bestilt fra KF. Planen var at KF Näthandel AB på sin nettside skulle opprette en henvisning til den utenlandske tilbyderens nettsider hvor vinen kunne bestilles og samtidig tilby en samlet hjemkjøring av bestillingene. Denne ordningen møtte stor motstand fra flere hold. Det ble bl.a. uttalt at KF bidro til å svekke en streng alkoholpolitikk på bekostning av folkehelsen, og det ble også framholdt at det var tvilsomt om en slik ordning var i tråd med monopolordningen. KF trakk som følge av dette sine planer om å distribuere vin.

I Sverige er det også bestemmelser om forhåndsmelding til skattemyndighetene ved privat innførsel av alkoholholdig drikk via tredjeperson. Se nærmere om den svenske ordningen i kapittel 4.8.5.

Det foreligger foreløpig lite tallmateriale på omfanget av privatimport i Sverige da det har gått kort tid siden privat innførsel ble tillatt. Det ser imidlertid ut til at omfanget ikke er stort. Det er anslått at 0,3 - 0,5 prosent av den voksne befolkningen har bestilt alkoholholdig drikk på internett de tre første kvartalene i 2007.⁷

3.2 Finland

Import av alkoholholdig drikk er i Finland regulert i alkohollagen av 8. desember 1994/1143. Det fastslås i lovens § 8 at det er tillatt å importere alkoholdrikker til eget bruk.

Finland har som Norge et detaljsalgsmonopol for de fleste alkoholdrikker som inneholder mer enn 4,7 volumprosent alkohol. Det er Alko Ab som har eneretten til salg av alkoholdrikker til forbrukere, jf. alkohollagen § 13. Det er videre forbudt å formidle alkoholholdig drikk mot betaling.

På slutten av 1990-tallet ble det etablert flere firmaer i Finland som både mottok bestilling av alkoholholdig drikk fra privatpersoner og som sørget for transporten og

⁷ Regeringens proposition 2007/08/119, Alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning s. 22

utleveringen av de bestilte varene. Det ble også etablert faste bestillings- og utleveringssteder i Finland for virksomheten. Dette var etter finske myndigheters syn ikke innenfor regelverket, da dette i realiteten var et brudd på bestemmelsene om Alko Abs enerett til å selge alkoholholdig drikk. For å komme disse virksomhetene til livs, gikk finske myndigheter ut med følgende presisering⁸ i forhold til hvordan privatimport skal gjennomføres for å være lovlig:

- Kjøperen skal selv gjøre sin bestilling hos selger i utlandet.
- Den som bestiller skal ha eiendomsrett til alkoholholdikken når den innføres, dvs. at varen skal være betalt før den kommer til Finland.
- Kjøperen skal selv velge transportør, og transporten kan ikke utføres av selger
- Det skal inngås to separate avtaler om salg og transport.
- Forsendelsen skal være spesifisert med kjøpers navn og leveres på en adresse i Finland som er oppgitt av kjøper. Det kan ikke opprettes spesielle utleveringssteder for denne typen forsendelser.
- Pakningen kan av hensyn til logistikk mellomlagres i Finland, men pakningen kan ikke åpnes eller endres på annen måte.

For å sikre at avgifter ble betalt, ble det i 2007 gjort endringer i skattelovgivningen som gikk ut på at transportør ble solidarisk ansvarlig med kjøper for skatter og avgifter knyttet til den importerte alkoholholdikken.

Det er ingen konkrete bestemmelser som skal sikre overholdelse av aldersgrensene ved import av alkoholholdikker i det finske regelverket.

Internetthandelen med alkoholholdig drikk i Finland er på et lavt nivå sammenlignet med andre omsetningsformer. I følge årlige gallupmålinger utgjorde internettkjøp av alkoholholdig drikk i 2006 ca. 120 000 liter omregnet til 100 % alkohol. I 2007 sank tallene til 31 650 liter, som utgjør kun 0,1 % av totalforbruket i Finland. Bakgrunnen for den kraftige nedgangen antas å være innstramningen i lovfortolkningen som det er redegjort for over.

3.3 EU og avgiftsfri innførsel

Taxfree-kvoten fra tredjeland inn til EU tilsvarer om lag den norske taxfree-kvoten, jf. direktiv 69/169/EEC av 28. mai 1969 med senere endringer. For reisende internt i EU ble taxfree-kvoten opphevet 1. juli 1999. EUs regelverk er en direkte konsekvens av at EU skal anses som ett toll- og handelsområde. Etter EU-direktivet 92/12/EEC (sirkulasjonsdirektivet) tillates forøvrig betydelige kvoter alkohol- og tobakkvarer som er beskattet i kjøpslandet, innført til annet EU-land. Vilåret er at varene skal være til eget privat bruk. Disse veiledende mengdekvotene må imidlertid ikke forveksles med taxfree-ordningen, så lenge det er en forutsetning at varene er beskattet i kjøpslandet.

⁸ Social- og hälsovårdens produkttilsynscentral: pressemelding 17/2007, 5. november 2007

4 Vurdering av ny ordning for privat innførsel av alkoholholdig drikk

4.1 Innledning

I dette kapittelet vurderes regelverkendringer og behovet for nye ordninger ved opphevelse av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk.

Privat innførsel av alkoholholdig drikk kan skje på to måter:

1. Privatpersonen frakter selv drikkevarene over grensen, for eksempel i forbindelse med en feriereise.
2. Privatpersonen ber andre om å frakte drikkevarene for seg, for eksempel et transportselskap i forbindelse med internettkjøp fra utlandet.

Dette er to ulike situasjoner som krever ulik type regulering. En vesentlig del av vurderingene som er gjort og regelverksendringene som foreslås, er knyttet til privat innførsel ved bruk av transportør og utleveringssituasjonen i den sammenheng, jf. kapittel 4.7.

For øvrig vil de vurderingene og forslagene som forelås i dette kapitlet i hovedsak gjelde uavhengig av innførselsmåte.

4.2 Geografisk virkeområde

Alkoholloven gjelder innførsel til Norge, jf. alkoholloven § 1-2. Det er imidlertid særskilte regler for innførsel av alkoholholdig drikk til Svalbard. I og med at Svalbard ikke er omfattet av EØS-avtalen, er det derfor heller ikke nødvendig å vurdere innførselsbestemmelsene til Svalbard i forhold til avtalen. Det legges derfor til grunn at bestemmelsene som gjelder for Svalbard, jf. forskrift 11. desember 1998 nr. 1300 vil gjelde videre på samme måte som i dag.

Det foreslås å åpne for innførsel fra utlandet generelt. Det foreslås ikke kun å tillate privat innførsel fra land innenfor EØS-området slik som Sverige har lovfestet. Grunnen til dette er at når det nå legges vekt på å utarbeide nye gode kontrollordninger og regelverk som skal sikre betaling av avgifter, alderskontroll mv. av privatimporterte alkoholdrikker fra EØS-landene, så vil ikke behovet for forbud mot privatimport av varer fra andre land være til stede i like stor grad som i dag. Det er også en fordel å unngå et todelt system basert på hvilket land varen kommer fra, og i stedet ha et felles system for alle alkoholdrikker.

4.3 Materielt virkeområde

EØS-avtalen bestemmer om fritt varebytte omfatter ikke vin. Grunnen til at vin faller utenfor disse bestemmelsene i avtalen, er at vin ikke er dekket av EØS-avtalens produktdekning etter artikkel 8 nr. 3⁹. Det betyr at det uansett utfall av en vurdering

⁹ EFTA-domstolens uttalelse i sak E-4/04 *Pedice AS v Helse og omsorgsdepartementet* premiss 28-29.

av importforbudet opp mot EØS-avtalens bestemmelser om fritt varebytte, ville vært uproblematisk rettslig sett å opprettholde importforbudet for vin.

Selv om det er en mulighet, foreslås imidlertid ikke å opprettholde et særlig privatimportforbud for vin. Begrunnelsen for dette er den samme som er anført for å tillate privatimport fra også land utenfor EØS-området, jf. kapittel 4.2, dvs. innføring av nye kontrollordninger og hensynet til et ensartet system for alle alkoholdrikker. Det foreslås derfor en rett til privatimport av vin på lik linje med alle andre alkoholholdige drikker.

4.4 Opphevelse av forbudet mot privatimport

4.4.1 Opphevelse av alkohollovens forbud mot privatimport

Som følge av Rosengrensaken har Norge varslet ESA om at det tas sikte på å oppheve forbudet mot privatimport, se nærmere i kapittel 1.1 om bakgrunnen for utredningen. Forbudet mot privatimport går i dag fram av alkoholloven § 2-1. For å oppheve forbudet foreslås det derfor endringer i alkoholloven § 2-1 annet ledd og et nytt tredje ledd som fastslår at privatpersoner uten bevilling kan innføre alkoholholdig drikk til personlig bruk.

4.4.2 Arv, gave, flyttegods og reisegods

I dag er det som et unntak fra privatimportforbudet tillatt for privatpersoner å innføre alkoholholdig drikk som arv, gave, flyttegods eller reisegods (over en viss mengde) dersom det er søkt om og innvilget tillatelse fra Helsedirektoratet til slik innførsel, jf. alkoholforskriften §§ 15-1 og 15-2. Når det nå foreslås at det generelt skal være tillatt for privatpersoner å innføre alkoholholdig drikk til personlig bruk, kan ikke departementet se at det er grunner som tilsier opprettholdelse av de gjeldende unntaksbestemmelsene for disse innførselstilfellene. Denne typen import vil generelt være tillatt etter den nye bestemmelsen i alkoholloven § 2-1 tredje ledd. Det foreslås derfor at alkoholforskriften §§ 15-1 og 15-2 oppheves. Dette innebærer at det ikke lenger vil være nødvendig å søke Helsedirektoratet om tillatelse til å innføre alkoholholdig drikk i slike tilfeller.

Eventuelle krav eller begrensninger for at noe skal anses som privat innførsel, herunder mengdebegrensninger, må vurderes generelt for all type privatimport, se kapittel 4.5 under.

4.4.3 Alderskrav

I alkoholloven § 1-5 siste ledd er det hjemmel for å gi forskrifter om aldersgrenser for innførsel av alkoholholdig drikk. Denne hjemmelen er ikke benyttet i dag. Når det nå åpnes generelt for privat import av alkoholholdig drikk, er det hensiktsmessig å fastsette en generell forskriftsbestemmelse om alderskrav ved privatimport av alkoholholdig drikk. Det foreslås derfor en slik bestemmelse i ny § 15-1 i alkoholforskriften. Aldersgrensene ved privatimport vil være de samme som ved salg, utlevering og skjenking av alkoholdrikker, dvs. henholdsvis 18 og 20 år.

Tilsvarende alderskrav ved innførsel av alkoholdrikker som reisegods, er for øvrig også regulert i tollregelverket. Se omtale i kapittel 2.5.4. Aldersbestemmelsen i alkoholforskriften innebærer imidlertid at toll- og avgiftsetaten også skal føre kontroll med importørens alder når alkoholdrikken innføres som en forsendelse og ikke bare som reisegods. Toll- og avgiftsetaten kan med hjemmel i ny tollov § 1-5 første ledd bokstav c dermed stoppe en forsendelse inneholdende alkoholholdig drikk før den når utleveringsleddet, dersom privat importør er under den fastsatte aldersgrensen. Det vises også til kapittel 4.8.4 om endringer i fortollingssystemet TVINN.

4.5 Hva som er privatimport

Det EF-domstolen tok stilling til i Rosengrendommen (C170/04) var om *privatpersoner* kunne forbys å innføre alkoholholdig drikk eller ikke. Domskonklusjonen punkt 2 har følgende ordlyd:

”En foranstaltning, der forbyder privatpersoner at indføre alkoholholdige drikkevarer, som den, der er fastsat i kapitel 4, § 2, stk. 1, i lov om alkoholholdige drikkevarer, udgør en kvantitativ indførelsesrestriktion i medfør af artikel 28 EF, selv om indehaveren af detailsalgsmonopolet i henhold til nævnte lov er forpligtet til at levere, og i givet fald, efter anmodning, at indføre de pågældende drikkevarer”

Med privatinnførsel må i likhet med i dag forstås innførsel foretatt av *privatpersoner* til *personlig bruk* i motsetning til næringsimport som er underlagt andre reguleringer. For å importere alkoholholdig drikk for salg eller ervervsmessig bruk, må man fortsatt ha bevilling eller være registrert som engroshandler, jf. alkoholloven § 2-1. Ved en opphevelse av privatimportforbudet er det altså kun privatpersoners innførsel fra utlandet til personlig bruk det åpnes for.

Opphevelse av forbudet mot privatimport medfører ingen endringer i detaljomsetningsmonopolet. Vinmonopolets enerett til salg av alkoholsterke drikker skal opprettholdes uendret dvs. at enhver form for deltagelse i salgsvirksomhet på norsk territorium av slike drikker fortsatt kun kan foretas av Vinmonopolet etter lovendringen. Det er kun direkte kjøp av alkoholholdig drikk fra aktører i utlandet som det nå åpnes for. Det er for øvrig klart at detaljomsetningsmonopolet kan bestå i henhold til EØS-avtalen, jf. bl.a. EF-domstolens uttalelser i Franzen-saken (C-189/95). Rosengrendommen endrer heller ikke dette. Dommen innebærer ingen vurdering av monopolordningen utover at den fastslår (domskonklusjon 1) at et forbud mot at *privatpersoner* kan *innføre* alkoholholdig drikk ikke kan betraktes som en regel om monopolets funksjon.

Både i Finland og Sverige har næringsinteresser forsøkt å etablere tilbud som går ut på å bistå privatpersoner med å innføre alkoholdrikker, dvs. at de fungerer som mellommenn og i realiteten trer inn i salgsprosessen/-arrangementet. Kunden overlater i ulik grad bestilling, betaling, transport osv. til en innenlandsk aktør og forholder seg i hovedsak kun til dette mellomleddet. Dette er ikke i tråd med omsetningsmonopolet, og som det framgår av kapittel 3.2 har finske myndigheter klart presisert at denne typen aktivitet ikke er tillatt da det ikke er å anse som privatimport. Se også noe om dette under kapittel 3.1 om Sverige.

Det kan ikke ses bort i fra at noen aktører vil ønske å etablere lignende ordninger som de som er forsøkt opprettet i Sverige og Finland også her i Norge. Det understrekes derfor at opphevelsen av det norske forbudet mot privatimport kun innebærer at privatpersoner på egen hånd kan importere alkoholholdig drikk og stå som importør både formelt og reelt. Enhver form for involvering i salgsarrangementet fra aktører i Norge vil være i strid med alkoholloven, som kun tillater salg av alkoholholdige drikker fra Vinmonopolet (alkoholsterke drikker) eller fra innehavere av salgsbevilling (øvrige alkoholholdige drikker). Det er ingen andre enn kjøper, salgssledd i utlandet og en uavhengig transportør, som ikke har noen interesse i salget, som kan involveres i salgs- og utleveringsprosessen.

Det kan være mange ulike måter å involvere seg i salgsprosessen på, både direkte og indirekte. Aktøren kan for eksempel ha en rolle som mellommann mellom kjøper og selger eller involvere seg i salgsarrangementet i form av samarbeidsavtaler med selger om felles levering av varer. Videre kan den profitten aktøren oppnår ved å delta i salgsarrangementet både være åpenbart økonomisk (bestillingsgebyr) og mer skjult for eksempel ved at det oppnås en konkurransefordel ved salg av andre varer når disse leveres ut sammen med den alkoholholdige drikken (bruke levering av alkoholdrikker som lokkemiddel for å øke annet salg). Det kan også være situasjoner hvor det ikke kan påvises noen fordelssituasjon for den norske aktøren, men hvor det likevel foreligger en involvering i salgsarrangementet. I det noen bidrar til salgsarrangementet i Norge, vil importen ikke lenger være å anse som privatimport. For at alkoholdrikken skal kunne sies å være kjøpt i utlandet, må både bestilling og betaling foretas av kjøper direkte til utenlandsk aktør og ikke via mellommenn i Norge.

Det foreslås tatt inn en forskriftshjemmel i nytt tredje ledd i alkoholloven § 2-1 som gir mulighet for nærmere presiseringer av hva som er å anse som privat innførsel dersom det skulle oppstå behov for slike presiseringer. Det foreslås imidlertid ingen presiseringer på det nåværende tidspunkt, da det i utgangspunktet bør være tilstrekkelig med lovens ordlyd som synliggjør at innførselen skal foretas av privatperson til personlig bruk. Erfaringer fra Sverige og Finland viser imidlertid at det kan oppstå situasjoner som kan tilsi at det fastsettes generelle presiseringer ut over alminnelige lovtolkningsvedtak i enkelttilfeller. Det vises for øvrig til Finlands presiseringer av hva som er å anse som privatimport, jf. kapittel 3.2 og at Sverige for tiden ser nærmere på problemstillingen, jf. kapittel 3.1.

For å hindre sammenblanding av transport og salg foreslås det også presisert noen krav til utleverer og utleveringssituasjonen, jf. kapittel 4.7.2.3 om utleveringssted og kapittel 4.7.3.6 om utleverers uavhengighet.

Når det gjelder hva som er personlig bruk, må dette vurderes konkret i det enkelte tilfelle, men det er klart at det ikke bare er personen som innfører alkoholdrikken som skal kunne drikke denne. Det må også anses som personlig bruk når varen skal gis bort som personlig gave eller serveres til venner og familie for eksempel i et bryllup. Det er imidlertid ikke å anse som personlig bruk hvis vedkommende som mottar

alkoholdrikken som en annen privatperson har innført, betaler for den eller yter andre tjenester i gjengjeld.

Ved import av store kvanta kan det stilles spørsmål ved om alkoholdrikken faktisk er til personlig bruk. I slike tvilstilfeller kan det være behov for å klargjøre formålet med importen før varene kan utleveres. Det foreslås ikke noen volumgrenser for når dokumentasjon på bruk skal etterspørres, men dersom det viser seg å bli et behov for slike bestemmelser, kan de fastsettes i forskrift i medhold av den nye forskriftshjemmelen i § 2-1 tredje ledd. Det foreslås imidlertid en bestemmelse om at privatpersonen på forespørsel må framlegge dokumentasjon dersom det er grunn til å anta at de importerte varene ikke er til personlig bruk, se forslag til ny bestemmelse i alkoholforskriften § 15-2, og at varene ikke kan innføres uten bevilling hvis slik dokumentasjon ikke kan gis.

4.6 Innførsel som eget reisegods

Det anses ikke nødvendig å foreslå nye regler om privat innførsel av alkoholholdig drikk som reisegods. Det foreslås kun en opphevelse av kravet om at man må søke Helsedirektoratet om tillatelse til å innføre større kvanta.

Ved innførsel av alkoholholdig drikk som eget reisegods vil utlevering allerede være skjedd ved kjøpet av varene. Bestemmelsene om utlevering i kapittel 4.7 under kommer derfor ikke til anvendelse på reisegods.

Fortolling av reisegods er omtalt i kapittel 4.8.2.

4.7 Innførsel ved forsendelse – bruk av transportører

4.7.1 Innledning

Ved opphevelse av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk åpnes det for at andre enn privatpersonen selv kan frakte drikkevarene inn i landet for levering til privatpersonen i Norge. Bruk av transportør er aktuelt både når privatpersonen kjøper alkoholvarer på reise i utlandet og ønsker å sende varene hjem, og ved bestilling av alkoholvarer fra Norge, for eksempel ved internettkjøp. I likhet med ved salg og skjenking av alkoholholdig drikk i Norge vil selve utleveringen av varen skje i Norge også ved utenlandskjøp. Det er i utgangspunktet ingen grunn til at det skal være andre krav ved utlevering av en alkoholholdig drikk innkjøpt i utlandet som blir fraktet og utlevert i Norge (ikke eget reisegods) enn ved salg og skjenking av alkoholholdig drikk her i landet. I alle tilfeller får kjøper fysisk tilgang til varen i Norge. Det foreslås derfor bestemmelser som i størst mulig grad skal sikre en likebehandling av de ulike formene for tilgang på alkoholdrikker. Det vil likevel være visse forskjeller på utlevering ved privatimport og ved salg/skjenking som kan føre til noe ulike ordninger.

Det er klart at det kan fastsettes nasjonale krav for å hindre skadevirkninger av alkoholbruk. Det er opp til de enkelte land å bestemme sitt eget beskyttelsesnivå så lenge de virkemidlene som fastsettes anses egnet og proporsjonale.

Rosengrendommen fastslår imidlertid at et importforbud som det svenske, ikke er egnet til å begrense forbruket av alkoholholdig drikk generelt og at alderskontroll kan sikres med en mindre inngripende regulering.

Ved opphevingen av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk er det viktig å sikre et alternativt system som ivaretar de alkoholpolitiske hensynene, og blant annet sørger for at aldersbestemmelser overholdes og at avgifter blir betalt. De virkemidlene som foreslås under, anses ikke å innebære noen importrestriksjoner etter EØS-avtalen og anses uansett for å være egnete og proporsjonale (nødvendige og forholdsmessige).

4.7.2 Krav ved utleveringen

4.7.2.1 Kontroll av alder og ruspåvirkning

På samme måte som ved salg og skjenking i Norge bør det ikke være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk til mindreårige eller åpenbart ruspåvirkede ved kjøp fra utlandet. Aldersgrenser er et viktig alkoholpolitisk virkemiddel, og det må sikres at mindreårige ikke får tilgang til alkoholholdig drikk. Den som utleverer varene må være ansvarlig for å føre kontroll med dette (såkalt sosial kontroll) når vedkommende utleverer varen til kjøper. I alkoholloven § 1-5 er det allerede i dag presisert at det er ulovlig å utlevere alkoholholdig drikk til mindreårige. Det er derfor ikke nødvendig å foreslå noen lovendring for å regulere at utlevering ikke skal skje til mindreårige.

Når det gjelder utlevering til åpenbart rusmiddelpåvirkede personer, er det i alkoholloven § 8-11 kun presisert et forbud mot å selge og skjenke alkoholholdig drikk til slike personer, men det samme er ikke presisert for utlevering. Det foreslås derfor en endring i bestemmelsen for å klargjøre at utlevering av alkoholholdig drikk ikke kan skje til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler.

For å kunne fastslå at vedkommende som mottar alkoholdrikken er gammel nok og ikke er åpenbart ruspåvirket, må utleveringen skje personlig, og alkoholdrikkene må ikke leveres i postkassen eller settes utenfor døren. Det må foretas en visuell inspeksjon av mottaker når varen utleveres. Ved tvil om alder må det bes om legitimasjon. I alkoholforskriften § 2-4 annet ledd er det presisert at ansatte på salgs- og skjenkesteder ved tvil om alder har rett og plikt til å kreve legitimasjon. Tilsvarende vil gjelde ved utlevering av alkoholdrikker i forbindelse med privat innførsel. Det foreslås ikke noen presisering av dette i regelverket da dette følger av det ansvaret utleverer har for å forvise seg om at mottaker er gammel nok.

4.7.2.2 Utleveringstidspunkt

For å sikre likebehandling av varer kjøpt fra utlandet og varer kjøpt i Norge bør det ikke være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk utenom de dagene og åpningstidene som gjelder for salg av den typen alkoholholdig drikk som utleveres. Begrensede salgs- og skjenketider skal bidra til begrenset tilgjengelighet til alkoholholdig drikk og derigjennom begrense skadevirkninger alkoholbruk kan ha. De tillatte salgstidene for alkoholholdig drikk er imidlertid ulike for alkoholsterke drikker som kun kan selges av Vinmonopolet og alkoholdrikker med et alkoholinnhold på 4,7 volumprosent eller lavere som kan selges av andre. De tillatte salgstidene varierer også fra kommune til

kommune, og kan også variere fra utsalgssted til utsalgssted innen kommunen avhengig av hva som er fastsatt i salgsbevillingen.

Ved nettsalg eller annet fjernsalg av alkoholholdig drikk med alkoholinnhold over 4,7 volumprosent, vil det være naturlig at de samme tidsbegrensningene som gjelder ved salg fra Vinmonopolet etter alkoholloven § 3-4 også gjelder ved utlevering av slike drikker ved privat innførsel. Det foreslås derfor en ny § 2-5 i alkoholloven hvor det presiseres at det ved privat innførsel ikke er tillatt å utlevere alkoholsterke drikker utenom de tidene som er angitt i § 3-4. Den samme ordningen fungerer for øvrig allerede i dag i forhold til Postens utlevering av varer for Vinmonopolet, da det i utleveringsavtalen mellom Posten og Vinmonopolet er presisert at levering til Vinmonopolets kunder kun kan skje innenfor de lovfestede rammer for åpningstid for Vinmonopolets utsalgssteder.

Når det gjelder utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkoholinnhold fra norske aktører, vil tillatte salgstider framgå av bevillingen. Selger i utlandet vil imidlertid ikke ha noen norsk bevilling, og utlevering av de solgte varene vil kunne skje i alle landets kommuner som har ulike krav til salgstider. I alkoholloven § 3-7 første og tredje ledd er det angitt hvilke tidspunkter som gjelder for salg og utlevering hvis kommunestyret ikke har fastsatt noe annet. For utlevering ved innførsel fra utlandet, vil det derfor være disse tidsbegrensningene som gjelder. Det foreslås at dette tydeliggjøres i ny § 2-5 annet ledd i alkoholloven.

Den som utleverer alkoholholdig drikk, må påse at disse tidskravene overholdes. Dette antas å være håndterlig, jf. erfaringene med Postens utlevering av varer for Vinmonopolet, se ovenfor.

4.7.2.3 Utleveringssted

Erfaringene fra Finland viser at det, under dekke av å være en transport-/utleveringstjeneste i forbindelse med privatinnførsel av alkoholholdige drikker, har vært forsøkt opprettet egne utleveringssteder for utlevering av alkoholholdig drikk. I realiteten er dette en del av en salgsordning i strid med monopolordningen for sterke alkoholdrikker og i strid med salgsbevillingssystemet for andre alkoholdrikker. For å hindre at slike ordninger forsøkes opprettet i Norge, foreslås det presisert i alkoholforskriften at det ikke er tillatt å ha egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk ut over det som er en naturlig del av transportørens vanlige ordning for alle typer forsendelser. For eksempel vil Posten fortsatt kunne utlevere alkoholholdig drikk ved postkontorene da dette ikke er utleveringssteder opprettet med det formål å utlevere alkoholdrikker.

4.7.3 Krav for å kunne være utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel

4.7.3.1 Innledning

Kravene ved utlevering vil gjelde for alle som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel, både profesjonelle og private aktører.

For å sikre en kontrollert tilgjengelighet til alkoholholdig drikk, er det viktig at de som utleverer alkoholholdig drikk forholder seg til kravene som gjelder i utleveringssituasjonen, se kapittel 4.7.2 over. Det er derfor viktig at det stilles krav til dem som utleverer som i tilstrekkelig grad sikrer at de som utleverer er seriøse aktører som forholder seg til regelverket.

Da utlevering av alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport er en ny generell ordning, vil virkningene av de kravene som stilles til utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel være noe usikre. Etter hvert som man får erfaring med ordningen, kan det vise seg behov for å fjerne, endre eller fastsette nye krav til dem som utleverer alkoholholdig drikk. For å ha den tilstrekkelige fleksibiliteten til å utforme mer detaljerte krav for å sikre en forsvarlig utlevering, foreslås at det i alkoholloven ny § 2-4 tas inn en bestemmelse som hjemler fastsettelse av slike krav i forskrift.

Det er i dag vanskelig å anslå omfanget av privatimport ved bruk av transportører (typisk internettsalg) etter opphevelsen av forbudet mot privatimport. På bakgrunn av antatte kostnader ved slik import (påslag av vanlige alkoholavgifter og fraktkostnader) og at Vinmonopolet har et bredt og tilgjengelig utvalg av produkter, antas at omfanget av slik privat innførsel vil bli begrenset. Omfanget av antall utleveringer antas å bli svært lite i forhold til det som selges i dagligvarebutikker og fra Vinmonopolet. Se bl.a. tall fra Finland og Sverige i kapittel 3. De reguleringer som iverksettes må ses i lys av dette. Samtidig er det svært viktig at alle utleveringskanaler er underlagt bestemmelser som gir en forsvarlig utlevering av alkoholholdig drikk.

4.7.3.2 Registreringsplikt

På samme måte som det stilles krav til og føres kontroll med dem som selger og skjenker alkoholholdig drikk i Norge, må det stilles visse krav til utleverer av alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport. For å sikre likebehandling og et tilsvarende beskyttelsesnivå knyttet til utlevering av alkoholholdig drikk, kunne det være naturlig å opprette en bevillingsordning for dem som skal utlevere alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel. Samtidig vil en ren utleverer (transportør) av alkoholholdig drikk ikke ha den samme tilknytningen til varen som en som har skjenke- eller salgsbevilling, og antall utleveringer antas å være begrenset. Videre vil en bevillingsordning med en søknadsprosedyre kreve en del ressurser både hos den som søker om bevilling og myndigheten som skal behandle søknaden.

Det kan stilles spørsmål ved om en bevillingsordning er nødvendig for i tilstrekkelig grad å sikre at utleverer oppfyller sine plikter etter regelverket og har gode utleveringsrutiner samt for å sikre at myndigheten har tilstrekkelig kontroll med dem som utleverer. Det antas at en bevillingsordning i disse tilfellene ikke nødvendigvis vil gi en bedre sikkerhet for riktig utlevering av alkoholholdig drikk enn en registreringsordning kombinert med noen ytterligere krav til dem som utleverer denne typen varer.

Det antas at en registreringsplikt, som vil være en mindre arbeidskrevende ordning både for utleverer og myndighetene, vil kunne oppfylle to viktig funksjoner. Dersom det er en forutsetning for å være registrert at man oppfyller kravene i regelverket, vil

registreringsplikten for det første fungere som en dokumentasjon på at virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk overholder bestemmelser som er viktig i forbindelse med utlevering av alkoholholdig drikk. For det andre vil en registreringsplikt gi myndighetene en bedre oversikt over hvem som utleverer alkoholholdig drikk, og dermed danne et grunnlag for tilsynsvirksomheten.

Det foreslås derfor en registreringsplikt i ny § 2-4 i alkoholoven. Det foreslås at det ikke skal være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk uten å være registrert. Retten til å være registrert kan falle bort dersom virksomheten bryter de krav som stilles for å være utleverer, se nærmere om dette i kapittel 4.10 (reaksjoner).

I og med at en registrering er en forutsetning for å kunne utlevere alkoholholdig drikk ved privat innførsel og at retten til registrering, og dermed retten til å utlevere alkoholdrikker, kan falle bort, vil en slik ordning til en viss grad fungere på samme måte som en bevillingsordning. En vesentlig forskjell er imidlertid at registreringsordningen kun innebærer en registrering før utlevering kan foretas og ingen forhåndsgodkjenning fra myndighetene.

Det foreslås kun registreringsplikt for dem som tilbyr utlevering som en del av næringsvirksomhet, typisk transportselskaper. Det vil være for omfattende å kreve registrering av privatpersoner som frakter for andre uten noen form for kompensasjon eller annen direkte eller indirekte fordel.

Det foreslås ikke at hver enkeltperson som utleverer alkoholholdig drikk i en virksomhet skal være registrert. Det er tilstrekkelig at virksomheten registreres. Personopplysninger vil ikke bli registrert. I et transportfirma med mange ansatte som utleverer alkoholdrikker, er det m.a.o. tilstrekkelig at virksomheten er registrert som utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel.

Da oversikten over de som er registrert først og fremst skal være et redskap for myndighetene i kontrollen med utlevering av alkoholholdig drikk, foreslås opprettelse av et internt register kun til bruk for myndighetene, dvs. at det ikke opprettes et offentlig tilgjengelig register. Dersom privatpersoner ønsker informasjon om en utleverer av alkoholholdig drikk er registrert og dermed lovlig kan utlevere alkoholholdig drikk, kan slik informasjon fås ved å kontakte ansvarlig myndighet for registeret.

Det foreslås ingen gyldighetsperiode på registreringen, slik at registreringen faller bort etter en viss tid hvis registreringen ikke fornyes. Dette er tilsvarende som for registreringsordningen for grossister og statlige bevillinger for bl.a. tilvirkere av alkoholholdig drikk.

4.7.3.3 Egenerklæring

Det er grunnleggende at de som registrerer seg som utleverere av alkoholholdig drikk ved privat innførsel er klar over sine forpliktelser etter regelverket og etterlever det. For å være registrert, bør det derfor kreves at utleverer bekrefter at de kjenner til regelverket og oppfyller de kravene som stilles for å utlevere alkoholdrikker og at de vil følge regelverkets bestemmelser. Dette bør gjøres i form av en egenerklæring som

utleverer sender til myndighetene samtidig med registreringen, jf. forslag til ny § 15-5 annet ledd i alkoholforskriften. En slik egenerklæring vil være en forutsetning for å kunne bli registrert. For å lette arbeidet for dem som skal registrere seg og for å være sikker på at de er bevisst på hva som kreves, bør det utformes et standard egenerklæringsskjema som kan fylles ut i forbindelse med registreringen.

Kravene som stilles i regelverket må også til enhver tid oppfylles for at en virksomhet skal kunne utlevere alkoholholdig drikk. Det er ikke tilstrekkelig å oppfylle kravene ved registreringen og innsendingen av egenerklæringsskjemaet. Dette er tilsvarende som for registreringsordningen for grossister og bevillinger etter alkoholloven.

4.7.3.4 Registreringsgebyr

Ved salgs- og skjenkebevillinger kreves det bevillingsgebyr. Vinmonopolet betaler også avgift til statskassen. Dette er regulert i alkoholloven kapittel 7. Det kan også være aktuelt å pålegge et registreringsgebyr for å dekke kostnader knyttet til registreringsordningen. Det foreslås imidlertid ikke noen konkrete bestemmelser om gebyrer nå, da det er uklart om en gebyrordning vil være hensiktsmessig sett hen til omfanget av registreringer og kostnader for myndigheten knyttet til dette. Det kan imidlertid være aktuelt å innføre en gebyrordning senere.

4.7.3.5 Krav til internkontrollsystem

En virksomhet som skal utlevere alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel, må ha gode rutiner for å sikre at kravene i regelverket oppfylles. Det innebærer bl.a. at alle i virksomheten som er ansvarlig for utlevering må ha tilstrekkelig opplæring og at det er et system for å avdekke avvik og for oppfølgingsrutiner.

Innehavere av salgs- og skjenkebevilling skal etter alkoholforskriften § 8-1 føre internkontroll med den delen av virksomheten som drives etter bevillingen, alkoholloven og bestemmelser fastsatt i medhold av alkoholloven. Alkoholforskriften kapittel 8 fastsetter nærmere hva som ligger i et slikt krav til internkontroll.

For å sikre forsvarlig utlevering i tråd med regelverket, vil det være hensiktsmessig med et tilsvarende krav til internkontroll også for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel. Det foreslås derfor at det i alkoholforskriften § 8-1 fastsettes at bestemmelsene i alkoholforskriften kapittel 8 kommer tilsvarende til anvendelse på virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel. Det foreslås også presisert i alkoholforskriften § 15-5 første ledd at virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privatinnførsel skal ha et internkontrollsystem.

4.7.3.6 Krav til uavhengighet

Som omtalt i kapittel 4.5 foran kan ikke en transportør/utleverer ha noen tilknytning til selve salgsarrangementet, men kun ha en uavhengig rolle i forhold til salget. Dersom det ikke foreligger en slik uavhengig rolle, vil transport og utlevering måtte anses som en del av salgsarrangementet som skjer på norsk jord, og en slik innførsel er ikke lenger å anse som privatimport. For å understreke dette, foreslås det presisert i

alkoholforskriften at den som utleverer varen skal være en uavhengig tredjepart i forhold til salgsarrangementet dvs. være uavhengig av selgeren av den alkoholholdige drikken som utleveres og ikke ha noen direkte eller indirekte fordeler av selve salget ut over normal betaling for tjenesten, jf. § 15-5 første ledd.

4.7.3.7 Alderskrav

Det bør i utgangspunktet være samme krav til alder på den som utleverer alkoholholdig drikk som den som selger eller skjenker. Alderskrav til selger og skjenker er regulert i alkoholloven § 1-5 tredje ledd, og det foreslås en endring i bestemmelsen slik at tilsvarende alderskrav vil gjelde for den som utleverer alkoholholdig drikk.

4.7.3.8 Opplysninger til statistiske formål

Etter alkoholloven § 1-14 kan departementet pålegge bevillingshaver å avgi opplysninger til statistiske formål. Slike bestemmelser er fastsatt i alkoholforskriften kapittel 7. Opplysninger skal gis på anmodning fra Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS).

For å ha en best mulig oversikt over omsetningen av alkoholholdig drikk i Norge, vil det være hensiktsmessig at SIRUS også kan be dem som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel om informasjon om antall utleveringer av ulike typer alkoholholdig drikk. Det foreslås derfor at det tas inn en hjemmel i alkoholloven § 1-14, jf. alkoholforskriften § 7-1 til å be om slike opplysninger.

4.7.3.9 Ansvar for registreringsordningen og tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk

Hovedformålet med registreringsplikten er å bidra til at utlevering av alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport skjer i henhold til bestemmelsene i alkoholregelverket. Det foreslås at ansvaret for registreringsordningen og tilsynet med utleveringen av alkoholholdig drikk legges til Helsedirektoratet eller Fylkesmannen som forvalter andre deler av alkoholregelverket. Hvilke av disse aktørene som best kan ivareta en slik oppgave må vurderes nærmere, og departementet ber om høringsinstansenes syn på dette.

Registreringen skal danne grunnlaget for å føre tilsyn med dem som utleverer alkoholholdig drikk. Det må føres tilsyn med at virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk oppfyller kravene til bl.a. internkontroll og uavhengighet. Videre må det føres tilsyn med at de som utleverer alkoholholdig drikk overholder utleveringsbetingelsene. Tilsynsmyndigheten må vurdere tilsynets omfang og form, samt behovet for samarbeid med andre tilsynsmyndigheter for eksempel Toll- og avgiftsmyndighetene.

4.8 Avgifter

4.8.1 Innledning

Når privatimport av alkoholvarer ikke lenger er forbudt etter alkohollovgivningen, vil alkoholholdig drikk som innføres av privatpersoner til personlig bruk kunne innføres og avgiftsberegnes likt med alle andre varer som kan innføres til Norge.

Toll- og avgiftsmyndighetens oppgave vil fremdeles være å sikre korrekt avgiftsinnbetaling, at aldersgrenser overholdes og at det foreligger nødvendig registrering/bevilling ved innførsel som ikke er privatimport. Opphevelsen av privatimportforbudet krever ingen større endringer i toll- og avgiftsregelverket da det eksisterende regelverket i stor grad sikrer disse hensynene.

Nedenfor gis en omtale av enkelte forslag og forhold som er vurdert på toll- og avgiftsområdet.

4.8.2 Reisegods og regler om forenklet fortolling

Reisende kan i dag fortolle forenklet inntil 27 liter vin/øl og fire liter brennevin etter sjablongmessig fastsatte satser. Satsene skal om lag tilsvare de ordinære avgiftssatsene. Reglene er omtalt i kapittel 2.5.3. Ordningen sikrer en smidig og forenklet tollbehandling for den reisende og er administrativt ressursbesparende for toll- og avgiftsetaten.

Det foreslås at de mengder alkoholholdig drikk som i dag tillates fortollet forenklet som reisegods, videreføres, men at overskytende mengder i likhet med i dag skal fortolles etter ordinære avgiftssatser. Da forslaget innebærer en videreføring av allerede fastsatte bestemmelser, er det ikke behov for regelverksendringer.

Opphevelsen av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk, og herunder opphevelse av bestemmelser om tillatte importkvoter for reisegods, innebærer for øvrig ingen endringer i forhold til den avgiftsfrie kvoten (tax-free-kvoten) som reisende i dag kan ta med seg til Norge.

4.8.3 Krav om at varen og avgifter skal være betalt før utlevering

Varer som innføres skal ikke kunne disponeres over eller omsettes uten at toll og avgifter er betalt, jf. tolloven §§ 29 og 32 (ny lov §§ 4-1 og 4-10).

Selv om toll og avgifter er betalt av en profesjonell aktør, gir det ingen garanti for at endelig mottaker har betalt for varen inklusive toll og avgifter ved utlevering av alkoholvarene. Dette vil avhenge av avtaleforholdet mellom den profesjonelle aktøren som utleverer varen og den private importøren. I praksis vil likevel hovedregelen være at utlevering ikke skjer til private uten at alkoholvaren inklusive avgifter er betalt.

For å sikre at privatimporterte alkoholvarer ikke disponeres over uten at varene er fortollet bør det ikke være adgang til å direktekjøre privatimporterte alkoholvarer. ”Direktekjøring” er omtalt i kapittel 2.5.5.4. Ordningen med direktekjøring baserer seg på særlige tillatelser. I ny tollforskrift § 4.30.11 vil det fra 1. januar 2009 bli presisert at tillatelse til direktekjøring ikke gjelder privat innførsel av alkoholvarer.

4.8.4 Alderskontroll i TVINN

For å sikre alderskontroll ved privatimport av alkoholvarer vil det bli foretatt enkelte tekniske endringer i toll- og avgiftsetatens elektroniske deklareringsystem TVINN. Endringen vil innebære at tolldeklarasjoner avvises umiddelbart i TVINN dersom mottaker er under 18 år. Dersom mottaker er mellom 18 og 20 år vil deklarasjonen legges til manuell kontroll. I disse tilfellene må toll- og avgiftsetaten kontrollere alkoholvaren i forhold til importørens alder.

4.8.5 Nærmere om forhåndsmelding ved privatimport

I Sverige skal svensk alkoholskatt betales ved import fra land utenfor EU, eller ved import fra EU-land når transport skjer via tredjeperson. Privatimport ved tredjeperson skal forhåndsmeldes av importør til skattemyndighetene. Transportør skal dessuten bringe med seg et følgedokument om varene. I Sverige meldes og betales alkoholskatten til Skatteverket som har utvidede fullmakter i forhold til borgeren i landet, og det er bare selve grensekontrollen som gjøres av Tullverket ved innførselen.

Tilsvarende regler som i Sverige er av Toll- og avgiftsdirektoratet vurdert som unødvendig i Norge så lenge toll- og avgiftsetaten er tillagt både kontrollopggaven og oppgaven med å kreve inn avgiften ved innførsel. Toll- og avgiftsdirektoratet viser for øvrig til at særordninger for en type vare og for en gruppe importører er egnet til å komplisere regelverket, og det vil dessuten innebære administrative kostnader for toll- og avgiftsetaten som det ikke er behov for. Det foreslås derfor ikke en tilsvarende ordning i Norge.

4.8.6 Kontrollaktivitet

Allerede i dag er det en risiko for at alkoholvarer ikke deklarerer eller deklarerer som noe annet enn det som er tilfelle, for eksempel som soyaolje i stedet for vin. En omlegging vil derfor ikke medføre vesentlig større kontrollmessige utfordringer for toll- og avgiftsetaten enn i dag.

Kostnader til kontroll av reisendes mengder medbrakt innenfor lovlig kvote vil heller ikke endres da kontrollen med de reisende vil skje uavhengig av mengde varer den reisende bringer med seg.

4.9 Privatimport gjennom Vinmonopolet

Innførsel av alkoholholdig drikk til private gjennom Vinmonopolet bør fortsatt være en mulighet selv om det nå også åpnes for at private kan foreta importen på egenhånd. Privatimport gjennom Vinmonopolet er en ordning som gir trygghet for at avgifter betales og at utleveringsbetingelser overholdes. Vinmonopolet har gode og etablerte

rutiner for innførsel av alkoholholdig drikk for privatpersoner. Privatpersoner som ønsker å benytte tjenester fra Vinmonopolet til innførsel av alkoholholdig drikk av en spesiell type, bør også ha mulighet til dette selv om de etter lovendringen lovlig kan stå for innførselen på egenhånd. Vinmonopolet opplyser at de ser adgangen til å innføre alkoholholdig drikk som ikke finnes i vareutvalget etter bestilling fra private som en naturlig del av sin kundeservice, også etter en oppheving av forbudet mot privatimport. Import av alkoholholdig drikk for private vil derfor være et område som Vinmonopolet fortsatt vil legge vekt på å videreutvikle med tanke på best mulig service.

Det foreslås på denne bakgrunn ingen endringer i alkoholforskriften § 15-3 som gir Vinmonopolet tillatelse til å importere alkoholholdig drikk for person som har bestilt produktet til personlig bruk når slikt produkt ikke finnes i AS Vinmonopolets produktutvalg. Videre opprettholdes Vinmonopolets plikt til å på bestilling levere produkter som ikke inngår i Vinmonopolets produktutvalg, men som kan leveres av grossist, jf. innkjøpsforskriften § 7-1.

4.10 Reaksjoner

Alkoholloven kapittel 10 inneholder bestemmelser om straff ved brudd på regelverket, jf. kapittel 2.7 foran. Disse bestemmelsene gjelder generelt ved brudd på alkoholloven eller bestemmelser i medhold av den, og det anses ikke nødvendig med noen endringer i disse bestemmelsene som følge av ny bestemmelser om privat innførsel av alkoholholdig drikk.

Dersom noen uten bevilling eller registrering etter alkoholloven § 2-1 første ledd, innfører alkoholholdig drikk under dekke av at det er privatimport, mens det i realiteten er næringsimport, vil dette være ulovlig innførsel og omfattes av de alminnelige straffebestemmelsene i alkoholloven. På samme måte vil utleveringsordninger som må anses som en del av et salgsarrangement og ikke kun en uavhengig utleveringstjeneste, være brudd på alkohollovens bestemmelser om salg av alkoholholdig drikk og dermed være straffbart.

En straffereaksjon vil ikke alltid være det mest hensiktsmessige ved brudd på utleveringsbetingelsene. Dersom en virksomhet som utleverer alkoholholdig drikk for eksempel ikke overholder alderskravene og utleverer alkoholholdig drikk til mindreårige, bør det være mulig å reagere med en administrativ reaksjon gjennom å frata virksomheten adgangen til å utlevere alkoholholdig drikk. I og med at en registrering er en forutsetning for å kunne utlevere alkoholholdig drikk, foreslås det en bestemmelse om at retten til å være registrert kan trekkes tilbake, jf. lovutkastet § 2-4 tredje ledd. Om registreringen skal trekkes tilbake og for hvor lenge, vil være en skjønnsmessig vurdering på samme måte som når det vurderes om en bevilling etter alkoholloven skal trekkes tilbake. Det foreslås derfor at det i lovutkastet § 2-4 fjerde ledd angis en del vurderingskriterier etter mønster av alkohollovens § 1- 8 annet ledd som gjelder vurderinger ved inndragning av salgs- og skjenkebevillinger. Vedtak om å trekke tilbake retten til å være registrert kan påklages.

Dersom virksomheter utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privatimport uten å være registrert, vil en tilbaketrekking av registreringen ikke være et mulig reaksjonsmiddel. Det kan stilles spørsmål om det bør innføres administrative reaksjonsmidler som tvangsmulkt og/eller overtredelsesgebyr ved brudd på utleveringsbetingelsene i alkoholloven. Alkoholloven inneholder i dag bestemmelser om tvangsmulkt ved brudd på reklamebestemmelsene, men ikke for andre typer overtredelser. Departementet er i tvil om det er hensiktsmessig å etablere særlige bestemmelser om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr for brudd på utleveringsbetingelsene. Det foreslås derfor ikke bestemmelser om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr nå, men det kan være aktuelt å innføre slike administrative reaksjoner senere dersom det viser seg å være behov for den typen virkemidler.

5 Administrative og økonomiske konsekvenser

De omtalte forslag til endringer for å tillate privat innførsel av alkoholholdig drikk har konsekvenser for alkoholregelverket. Det foreslås ingen endringer i toll- og avgiftsregelverket. De foreslåtte endringene vil få visse økonomiske og administrative konsekvenser som er nærmere omtalt nedenfor.

5.1 Konsekvenser for forvaltningen

Endringene vil ha enkelte økonomiske konsekvenser for sentral forvaltning. Kostnadene er knyttet til oppfølging og tilsyn med utleverere av alkoholholdig drikk og mer generelle informasjonstiltak. De økonomiske konsekvensene vil være avhengige av i hvilket omfang ordningen blir benyttet. Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn at omfanget av privatimport i Sverige og Finland er en god indikator, men vil samtidig påpeke at det er knyttet usikkerhet til dette.

I Sverige og Finland er privatimport tillatt. Omfanget av privatimport i Sverige og Finland er relativt lite, jf. kapittel 3. En forklaring er at avgifter og fraktkostnader fører til at privatimport ikke gir forbrukerne billigere alkoholholdig drikk.

Privatimport gjennom Vinmonopolet er i dag tillatt, men omfanget av importen er relativt beskjeden, jf. kapittel 2.3.2. I følge Vinmonopolet har vi ikke indikasjoner på at det er mulig for privatkunder å oppnå billigere speditørtjenester på egen hånd, men dette kan endre seg når privatimport blir tillatt for alle produkter og derfor kan få et større omfang. Som følge av at dagens ordning for privatimport gjennom Vinmonopolet er begrenset til produkter som ikke finnes i eksisterende produktutvalg, vil Vinmonopolets erfaringer med kundegruppe, omfang og transportvilkår ikke være representativ for situasjonen når adgangen til privatimport utvides til å omfatte alle produkter. Det legges likevel til grunn at omfanget av privatimport vil bli relativt lite.

Det må opprettes et system for registrering og egenerklæring. Formålet er at myndighetene til en hver tid skal ha oversikt over registrerte utleverere og mulighet til oppfølging og tilsyn. Et slikt system kan gjøres enkelt ved at Helsedirektoratet eller Fylkesmannen gis ansvaret for å motta registreringene og sørge for arkivering som gir

tilstrekkelig oversikt over utleverere til å foreta oppfølging og tilsyn. Systemet må kunne tilpasses pågangen av virksomheter som ønsker å registrere seg som utleverere. I tillegg til oppstartskostnader, vil det bli utgifter til oppfølging av system for internkontroll, tilsyn og reaksjoner på regelbrudd.

Det er videre nødvendig å sette av ressurser til å følge opp og forhindre etablering av nye ordninger i strid med detaljomsetningsmonopolet. Det er avgjørende at bransjen/potensielle utleverere av alkoholholdig drikk blir tilstrekkelig informert om det nye regelverket. For å unngå at det etableres ulovlige innførselskanaler, kan det den første tiden være nødvendig med informasjonstiltak som særlig retter seg mot alkoholbransjen og potensielle utleverere, men også mot allmennheten.

Det er ønskelig å ha god oversikt over omfanget av privatimport. Det er foreslått at SIRUS gis hjemmel til å be utleverere om opplysninger til statistiske formål. HOD legger til grunn at disse opplysningene kan behandles innfor gjeldene økonomiske rammer.

Helsedirektoratet bruker i dag en 20 prosent-stilling på behandling av søknader om innførsel av alkoholdrikker som arv, gave, flyttegods og reisegods. Disse ressursene vil bli frigjort med forslaget om å oppheve kravet om tillatelse til slik innførsel. I tillegg vil privatpersoner som importerer unngå arbeidet med å gjennomføre en slik søknadsprosess. Arbeidet med disse søknadene vil falle bort med det nye forslaget.

Det er stor grad av usikkerhet knyttet til kostnadene ved å føre kontroll og tilsyn med privatimportordningen generelt og med utleverere av alkoholholdig drikk samt behov for og kostnader ved informasjonstiltak. Vi anslår at ressursbehovet vil være i størrelsesorden ett årsverk i tillegg til kostnader til informasjonstiltak. Eventuelle merkostnader vil bli vurdert nærmere når ansvars plasseringen av oppgavene er nærmere vurdert, jf. punkt 4.7.3.9.

Endringene vil ikke ha vesentlig betydning for fylkeskommunalt eller kommunalt nivå.

5.2 Konsekvenser for næringslivet

Endringene vil ikke ha vesentlig betydning for næringslivet. Det foreslås ingen gebyrer knyttet til registreringsplikten for utleverere. Det vil imidlertid kunne påløpe kostnader til opprettelse og vedlikehold av et internkontrollsystem for de som ikke har et slikt system allerede, herunder opplæring av de ansatte.

5.3 Nærmere om konsekvenser for toll- og avgiftsmyndigheten

Det foreslås ingen endringer i toll- og avgiftsregelverket. Det foreslås imidlertid noen administrative tilpasninger. Toll- og avgiftsmyndighetens oppgave vil også etter nye regler i alkohollovgivningen være å sikre korrekt avgiftsinnbetaling, at aldersgrenser overholdes og at det foreligger nødvendig registrering/bevilling ved innførsel som ikke er privatimport.

Nye regler vil innebære at privatimport av alkoholvarer ikke lenger er forbudt etter alkohollovgivningen. Privatimporterte alkoholvarer vil derfor kunne innføres og avgiftsberegnes på linje med andre varer som kan innføres til Norge. Nye regler om privatimport forutsetter at toll- og avgiftsmyndighetene ved innførsel av

alkoholholdig drikk som reisegods må avgiftsberegne særskilt all mengde alkohol utover grensen for forenklet fortolling. Alkoholavgiftene fastsettes etter volumprosent (og liter) alkohol. Avgiftsberegning av forskjellige flasker vin etc. vil derfor variere og må undersøkes før varene kan registreres av toll- og avgiftsetaten i TVINN.

Administrative kostnader for toll- og avgiftsmyndighetene vil avhenge av i hvilket omfang ordningen vil bli benyttet. For de fleste tilfeller av privatimport som reisende antas at dagens regler om kvote for forenklet fortolling i stor utstrekning vil være dekkende. Toll- og avgiftsmyndighetene vil i så fall ikke ha vesentlige kostnader til fortolling utover denne kvoten.

Ved privatimport av alkoholholdig drikk ved profesjonell aktør (forsendelse) vil fortollingen skje elektronisk i TVINN. Som nevnt i kapittel 4.8.4, vil TVINN bli endret slik at tolldeklarasjoner avvises umiddelbart i TVINN dersom mottaker er under 18 år. Ifølge Toll- og avgiftsdirektoratet påregnes mindre kostnader til en slik systemendring i TVINN.

Dersom mottaker er mellom 18 og 20 år vil deklarasjonen legges til manuell kontroll. I disse tilfellene må toll- og avgiftsetaten kontrollere alkoholvaren etter importørens alder. Det antas imidlertid at toll- og avgiftsetatens kostnader med dette vil være av beskjeden art.

Da en opphevelse av forbudet mot privatimport av alkoholholdig drikk ikke antas å medføre vesentlig større kontrollmessige utfordringer, antas heller ikke større kontrollkostnader, se nærmere om dette i kapittel 4.8.6.

5.4 Øvrige konsekvenser

Det forventes ingen konsekvenser for befolkningens helse eller andre skadevirkninger av alkoholbruk (vold etc.), ettersom det er grunn til å tro at ordningen med privatimport i liten eller ingen grad vil øke totalkonsumet av alkohol og derigjennom gi økte skadevirkninger. Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn at regelverket for privatimport, innenfor det foreslåtte systemet, vil håndheves strengt for å unngå at mindreårige får økt tilgang på alkohol.

6 Merknader til lovbestemmelsene

Endringer i § 1-5 tredje ledd

Se kapittel 4.7.3.7

Endringen innebærer at det stilles alderkrav til personer som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel av alkoholholdig drikk på samme måte som ved salg og skjenking. Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk kan ikke benytte ansatte som ikke oppfyller alderskravet til utlevering av alkoholholdig drikk.

Endringer i § 1-14 første ledd

Det vises til kapittel 4.7.3.8

Bestemmelsen hjemler ny bestemmelse i alkoholforskriften § 7-1 første ledd som fastslår at virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel etter anmodning plikter å avgi opplysninger til bruk for statistiske formål til Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS).

Endringer i § 2-1 annet ledd og nytt tredje ledd

Det vises særlig til kapittel 4.4.1 og 4.5

Lovendringen innebærer at forbudet mot privat innførsel av alkoholholdig drikk oppheves.

Det er kun privatpersoners innførsel til personlig bruk som tillates uten bevilling (privat innførsel). Ved innførsel som ikke er privat innførsel må importøren ha bevilling eller være registrert i henhold til alkoholloven § 2-1 første ledd.

Det er privatpersonen selv som må stå for innførselen. Det er ikke lenger privat innførsel dersom andre personer involverer seg i salgsarrangementet, for eksempel i form av en bestillingstjeneste. Det vil ikke være tillatt å etablere ordninger som er i konkurranse med Vinmonopolets enerett til detalj salg i Norge. Det er kun salgsledd i utlandet, kjøper i Norge og en uavhengig transportør/uteleverer som kan være involvert i salgs- og utleveringsprosessen.

Med personlig bruk menes at den importerte alkoholholdige drikken må brukes i privat sammenheng, for eksempel til eget eller familiens bruk. Det vil også anses som personlig bruk hvis drikken gis bort i gave eller serveres i private sammenhenger for privatpersonens egen regning. Den innførte alkoholholdige drikken må ikke være ment for salg eller annen ervervsmessig bruk.

Etter § 2-1 tredje ledd annet punktum kan det i forskrifter fastsettes nærmere bestemmelser om hvilke krav som skal være oppfylt for at en innførsel skal anses som privat innførsel. Bestemmelsen hjemler forslag til dokumentasjonskrav i ny § 15-2 i alkoholforskriften.

Ny § 2-4

Se kapittel 4.7.3

Første ledd fastslår en registreringsplikt for virksomheter som vil utlevere alkoholholdig drikk ved privat innførsel. Uten slik registrering vil det ikke være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk. En forutsetning for å bli registrert er at det foreligger et egenerklæringsskjema om at virksomheten oppfyller fastsatte krav. Virksomheter som åpenbart ikke oppfyller lovens krav skal nektes registrering.

Etter *annet ledd* kan departementet i forskrift fastsette ytterligere krav for å sikre en forsvarlig utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel og for å sikre at virksomheter som foretar slik utlevering opptrer i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov eller annen lovgivning som har sammenheng med denne lovs formål. Denne bestemmelsen hjemler blant annet forslagene i alkoholforskriften om at utleveringsvirksomheter skal innlevere egenerklæringsskjema, ha et internkontrollsystem, ikke opprette egne utleveringssteder for alkoholholdig drikk og være uavhengig tredjepart.

I *tredje og fjerde ledd* fastslås at det kan vedtas at virksomheter ikke skal kunne være registrert og dermed ikke kunne utlevere alkoholholdig drikk. Dette kan for eksempel være tilfelle hvis en virksomhet utleverer alkoholholdig drikk til mindreårige eller ikke har et internkontrollsystem som sikrer opplæring av de ansatte. Videre fastslås hva det kan legges vekt på ved vurderingen av om registrering skal nektes/trekkes tilbake og for hvor lenge. Listen er ikke uttømmende. Bestemmelsene har tilsvarende formulering som ved inndragning av salgs- eller skjenkebevilling, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd.

Ny § 2-5

Se kapittel 4.7.2.2

Bestemmelsen fastslår innenfor hvilke tidspunkter og på hvilke dager det er tillatt å utlevere alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel. Tidspunktene/dagene er noe ulike for alkoholsterke drikker og andre alkoholholdige drikker. De tillatte tidspunktene/dagene samsvarer med lovens normaltider for salg fra henholdsvis Vinmonopolet (alkoholsterke drikker) og fra butikk (andre alkoholholdige drikker).

Endringer i § 8-11

Se kapittel 4.7.2.1

Endringen i § 8-11 innebærer at det ikke vil være tillatt å utlevere alkoholholdig drikk til åpenbart ruspåvirkede personer i forbindelse med privat innførsel av alkoholholdig drikk.

7 Forslag til lov- og forskriftsendringer

7.1 Forslag til endringer i alkoholloven

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1-5 tredje ledd skal lyde:

Den som selger, *utleverer* eller skjenker alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer, må ha fylt 20 år, og den som selger, *utleverer* eller skjenker annen alkoholholdig drikk, må ha fylt 18 år. Dette gjelder likevel ikke servitør med kokk- eller servitørfagbrev, eller ved salg av drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol når en person over 18 år har daglig tilsyn med salget. Departementet kan gi forskrifter om unntak fra aldersgrensebestemmelsene for lærlinger og andre under opplæring.

§ 1-14 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om plikt for bevillingshaver, *den som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel* og den som driver engrossalg til å avgi opplysninger til statistiske formål.

§ 2-1 annet ledd og nytt tredje ledd skal lyde:

Etter forskrifter gitt av departementet kan alkoholholdig drikk likevel innføres av AS Vinmonopolet uten bevilling som nevnt i første ledd. Uten slik bevilling kan alkoholholdig drikk også *innføres av* fremmede makters representasjoner i Norge for tjenestebruk, når det skjer avgiftsfritt eller etter forskrifter gitt av departementet.

Alkoholholdig drikk kan innføres fra utlandet av privatpersoner til personlig bruk (privat innførsel) uten bevilling som nevnt i første ledd. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere hvilke krav som skal være oppfylt for at innførselen skal anses å være privat innførsel.

Ny § 2-4 skal lyde:

§ 2-4 *Krav til den som utleverer alkoholholdig drikk ved privat innførsel*

Virksomheter kan bare utlevere alkoholholdig drikk til privatpersoner som innfører alkoholholdig drikk til personlig bruk dersom virksomheten er registrert som utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel [hos Helsedirektoratet/Fylkesmannen?].

Departementet kan i forskrift fastsette ytterligere krav for å sikre en forsvarlig utlevering av alkoholholdig drikk ved privat innførsel og for å sikre at virksomheter som foretar slik utlevering opptrer i samsvar med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov eller annen lovgivning som har sammenheng med denne lovs formål.

[Helsedirektoratet/Fylkesmannen?] kan vedta at en virksomhet ikke skal kunne være registrert dersom virksomheten ikke oppfyller sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål.

Ved vurderingen av om registrering skal nektes, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om virksomheten kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på tidligere praktisering ved utlevering.

Ny § 2-5 skal lyde:

§ 2-5 Tidsinnskrenkninger ved utlevering av alkoholholdig drikk

Tidsinnskrenkningene etter § 3-4, gjelder tilsvarende ved utlevering av privat innført alkoholholdig drikk med alkoholinnhold over 4,7 volumprosent.

Tidsinnskrenkningene i § 3-7 første og tredje ledd gjelder ved utlevering av annen alkoholholdig drikk.

§ 8-11 skal lyde:

Det er forbudt å selge, utlevere eller skjenke alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller skjenke alkoholholdig drikk på en slik måte at vedkommende må antas å bli åpenbart påvirket.

7.2 Forslag til endringer i alkoholforskriften

I forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endringer:

§ 7-1 første ledd skal lyde:

Innehaver av salgs- eller skjenkebevilling og virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel plikter etter anmodning å avgi opplysninger til bruk for statistiske formål til Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS).

§ 8-1 første ledd nytt siste punktum skal lyde:

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder tilsvarende for virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk i forbindelse med privat innførsel.

§§ 15-1 og 15-2 oppheves.

Ny § 15-1 skal lyde:

Det er ikke tillatt for personer under 18 år å innføre alkoholholdig drikk i gruppe 1 og 2 og for personer under 20 år å innføre alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Ny § 15-2 skal lyde:

Når privatpersoner innfører alkoholholdig drikk, kan kontrollmyndigheten kreve framlagt dokumentasjon på at den alkoholholdige drikken er til personlig bruk dersom det på grunn av mengden alkoholholdig drikk eller av andre årsaker er grunn til å tro at varene ikke er til personlig bruk. Dersom slik dokumentasjon ikke gis, kan varene ikke innføres uten bevilling etter alkoholloven § 2-1.

Ny § 15-5 skal lyde:

Virksomheter som utleverer alkoholholdig drikk til privatpersoner som innfører alkoholholdig drikk til personlig bruk skal:

- 1. ha et internkontrollsystem som sikrer overholdelse av de krav som gjelder ved utlevering av alkoholholdig drikk, jf. kapittel 8,*
- 2. være uavhengig av selgeren av den alkoholholdige drikken som utleveres og ikke ha noen direkte eller indirekte fordeler av selve salget ut over normal betaling for tjenesten og*
- 3. ikke ha faste utleveringssteder for alkoholholdig drikk ut over det som er en del av deres normale distribusjonsordning for alle typer forsendelser.*

For å kunne registrere seg som utleverer av alkoholholdig drikk ved privat innførsel og dermed lovlig kunne stå for slik utlevering, jf. alkoholloven § 2-4, må virksomheten avgi en egenerklæring om at virksomheten oppfyller de krav som stilles for å kunne utlevere alkoholholdig drikk.